

Пешаход, вадзіцель, пераход

Дыягназ — па адной слязіныцы

«Спадчына Беларусі», якую бачыў Пантыфік

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

СТАР. 3

СТАР. 5

СТАР. 8

ДАРОГУ АДОЛЕЕ ТОЙ, ХТО ІДЗЕ

Прэзідэнт даручыў ураду на працягу тыдня дапрацаваць пакет праектаў прававых актаў, якія прадугледжваюць канкрэтныя крокі для вырашэння наяўных праблем у эканоміцы

Такую задачу Аляксандр Лукашэнка паставіў на выніках нарады аб мерах па павышэнні эфектыўнасці сацыяльна-эканамічнага комплексу.

Фота БЕЛТА

Прэзідэнт нагадаў, што пасля нядаўняй нарады аб актуальных пытаннях развіцця эканомікі даў даручэнні распрацаваць меры па павышэнні яе эфектыўнасці і пераадоленні негатывіўных тэндэнцый, якія сёння складаюцца з прычыны як знешняга, так і ўнутранага парадку. Тады кіраўнік дзяржавы таксама выказаў крайняе незадавальненне працай кіраўніцтва ўрада. Пасля гэтага ўрад унёс на разгляд Прэзідэнта цэлы пакет праектаў прававых актаў, у якіх прадугледжваюцца канкрэтныя крокі для вырашэння наяўных праблем.

«Пры гэтым хачу падкрэсліць: усялякія размовы, што ператварыліся, прабачце мне, у балбатню, з нагоды нейкага крызісу непрымальныя! Ніякага крызісу няма, крызіс у нас у галаве! Змяніліся ўмовы, па асобных кірунках змяніліся істотна. Ну і што? Гэта што, упершыню ў нашай гісторыі?! І не толькі нашай. Мы ведаем, як працаваць у гэтых умовах, як на іх рэагаваць», — адзначыў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што прадстаўленыя яму на разгляд дакументы закранаюць найважнейшыя сферы эканомікі і жыцця людзей. «І мне вельмі рэфармы зусім не патрэбныя, тыя, якія вы прапануеце! Мы павінны стварыць нармальнае жыццё для людзей, функцыянаванне дзяржавы і нашага грамадства — вось што трэба. А то замест хлеба хочаце людзям даць нейкую рэформу!» — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да ўрада. «Працягвайце ўдасканальваць матэрыяльную вытворчасць, і самае галоўнае — стварышы прадукт, прадаце яго! — запатрабаваў кіраўнік дзяржавы. — Вось і ўсе рэфармы».

«Я ўжо не раз падкрэсліваў, што нам трэба прытрымлівацца той палітыкі, якую мы абяцалі народу падчас перадыбарчай кампаніі», — сказаў кіраўнік дзяржавы. «Некаторыя ва ўрадзе думваюць так: выбары скончыліся, Прэзідэнта выбралі, так, ён нешта абяцаў. Дык вось, за 20 гадоў я ніколі не адхіліўся ад таго, што абяцаў людзям! — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — І ніякага адыходу ад таго, што абяцана ў перыяд прэзідэнцкай кампаніі, быць не можа».

«Слухайце, у нас што, вайна? У нас што, катастрофа, землятрус, што мы павінны вільчаць, змяняючы пастаянна курс? Так, змяніліся ўмовы. Так, трохі будзе складаней, — адзначыў Прэзідэнт. — Але рэзца па жывым людзей, адбіраючы апошнія грошы з кішэню і паловы насельніцтва, нікому не дазволена!» «Галоўнае — гэта чалавек. Таму рашэнні, якія мы прыёмем па выніках абмеркавання, не павінны быць адваротнымі паўплываць на сацыяльную сферу», — папярэдзіў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт адзначыў, што асноўныя напрамкі работы ясныя даўно: гэта эканомія, рацыянальнае імпартазамішчэнне. «Інакш кажучы, не нармальна, калі мы ўнутраны рынак апанавалі імпартам нават па тых пазіцыях, якія вырабляем у сябе ў краіне», — сказаў кіраўнік дзяржавы. «Важны павышэнне якасці тавараў і паслуг, зніжэнне іх сабекошту, стрымліванне інфляцыі, збалансаванасць бюджэту. Слухайце, колькі можна пра гэта казаць?!» — звярнуўся Прэзідэнт да прысутных. «Канкрэтны лічба: зніжэнне сабекошту на 25%, — паставіў задачу Аляксандр Лукашэнка. — І гэтую лічбу паніжэння не атрымаеца нікому намалюваць. Пойдзе пад суд, калі паспрабуеце гэта зрабіць!»

СТАР. 2

КАЗКА СВАІМІ РУКАМІ

Фота БЕЛТА

Вязанія цацкі больш чым ста відаў майстравы гомельская рамесніца Юлія ЦАЛКОВА. Усе свае вырабы яна вяжа з дапамогай звычайнага кручка, прычым так па-майстарску, што іх складана адрозніць ад вырабленых фабрычным спосабам.

ЦЫТАТА ДНЯ

Ігар БУЗЮЎСКІ, намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта:

«Рэспубліканскі конкурс «100 ідэй для Беларусі» адлюстроўвае эфектыўнасць супрацоўніцтва моладзі і дзяржавы. З кожным годам конкурс захоплівае ўсё больш неабыхавых маладых людзей. Сёння маладзёжныя ініцыятывы далёка не фантастычныя і не «харэжы» на юнацкі максімізм. Гэта — рэальныя ідэі, якія дзівяцца атрымаць прыбытак асобным прадпрыемствам і цэлай галіне. Я шчыра спадзяюся, што тэма задумкі, якія ёсць у маладых людзей, будуць увабодныя і не абмяжованыя прэзентацыямі на выставах».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 17.02.2016 г.

Долар ЗША	21686,00
Еўра	24191,00
Рас. руб.	284,32
Укр. грыўня	800,22

На думку парламентарыя

«ПЕНСІЙНАЯ РЭФОРМА НЕАБХОДНАЯ, АЛЕ...»

Сваімі разважаннямі аб праблемах павышэння пенсійнага ўзросту з чытачамі «Звязды» дзеліцца намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па працы і сацыяльных пытаннях Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Зінаіда МАНДРОУСКАЯ:

— Гаварыць аб павышэнні пенсійнага ўзросту вельмі цяжка. Праўда, хачу заўважыць, што людзі, якія

маюць вышэйшую адукацыю, практычна не звязаны з фізічнымі работамі. Праца ў кабінете, нягледзячы на стрэсы, дазваляе ім захаваць здароўе да моманту выхаду на пенсію, асабліва калі весці здаровы лад жыцця. Людзі з больш высокай адукацыяй, як правіла, надаюць гэтую пытанню ўвагу. Да таго ж спецыялісты пэўнага ўзроўню на момант выхаду на пенсію (55–60 гадоў) маюць вельмі высокія зарплатныя вопыт, які мае вялікую каштоўнасць для любой арганізацыі.

Але некаторая частка работнікаў займаецца цяжкай фізічнай працай. Праўда, колькасць такіх людзей становіцца ўсё меншай. Да таго ж сказаць, што даяркі сёння, напрыклад, працуюць гэтак жа, як і 40 гадоў таму, нельга. Кожны пагоздыцца, што ніхто рукамі кароў ужо не доіць. І нельга параўнаць трактары, якія былі ў нас 40 га-

доў таму, з сучаснымі. Таму нават фізічная праца становіцца менш цяжкай.

На жаль, сёння тэндэнцыя такая, што павялічваецца нагрузка на пенсійны фонд. Колькасць работнікаў не расце, а нават крыху памяншаецца ў сувязі з дэмаграфічнай сітуацыяй, а колькасць чалавек, якіх трэба ўтрымліваць на пенсіі, павялічваецца. Гэтак жа і дзіць на пенсію пасляваеннае пакаленне, людзі, народжаныя ў часы бэбі-буму, небывалага ўсплёску нараджальнасці. І другая прычына заклучаецца ў тым, што істотна вырасла працягласць жыцця.

Неабходнаць павышэння пенсійнага ўзросту звязана з сітуацыяй як дэмаграфічнай, так і з ростам кошту жыцця. Тэя сродкі, якія адлічваецца ў пенсійны фонд, размеркаваць на колькасць пенсіянераў, якая ўсё нарастае, становіцца ўсё складаней.

СТАР. 2

Круглы стол

ПРА ШТО «МАЎЧЫЦЬ» ЭТЫКЕТКА, або Формула здаровага прадукту

На дзяржаўным узроўні сёння робіцца шэраг важных заходаў для таго, каб спажывец меў магчымасць набываць і ўжываць якасныя і бяспечныя прадукты харчавання. Аднак большая частка інфармацыі, якая трапляецца на вочы па гэтай тэме, прымушае думаць аб адваротным — патэнцыйнага спажываць паляхоць, напрыклад, разнастайнымі дабаўкамі (кансервантамі, фарбавальнікамі і г.д.), без якіх немагчыма ўявіць масавую вытворчасць. Маўляў, не толькі цукар — бела смерць, але і каўбаса не з мяса, і малако не з малака! Словам, знайсці нармальныя прадукты сёння немагчыма. У наўнасці толькі атрута... Пазіцыя ж спецыялістаў у галіне харчавання, у тым ліку айчынных вытворцаў і вучоных, у гэтым сэнсе адназначная: можаце есці ўсё, што бачыце ў сучасным магазіне, і гэта вас не заб'е! Галоўнае — пачуць меры.

Падрабязней аб тым, што трэба ведаць аб прамысловых прадуктах харчавання, якім з іх аддаваць перавагу, расказваюць дырэктар Цэнтра аздараўлення харчавання і садзейнічання здароўю, доктар медыцынскіх навук Элеанора КАПІТОНАВА, начальнік аддзела харчавання Навукова-практычнага цэнтра НАН Беларусі па харчаванні, кандыдат біялагічных навук Валерый ШЫЛАЎ, загадчыца лабараторыі прыкладных біятэхналогій і дзіцячага харчавання Інстытута мяса-малочнай прамысловасці, кандыдат тэхнічных навук Наталія ЖАБАНОС, старшы навуковы супрацоўнік аддзела інстытута харчавання, у тым ліку айчынных навук Ірына КАЛТОВІЧ і галоўны тэхнолаг кандытарскай вытворчасці «ШАКАЛАДАВАТ» Аляксандр ОУЧУК.

СТАР. 4

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Здабычу нафты замарозілі

Прадстаўнікі Расіі, Катар, Венесуэлы і Саудаўскай Аравіі дамовіліся замарозіць здабычу нафты на ўзроўні 11 студзеня. Саудаўская Аравія апошнія месяцы настойвала, што не будзе скарачаць здабычу нафты, нягледзячы на падзенне цен на паліва да 12-гадавага мінімуму, да таго часу, пакуль буйныя вытворцы нафты, якія не ўваходзяць у ОПЕК, не пагоздыцца супрацоўнічаць. На фоне навін аб сустрэчы ў Досе (Катар) цен на нафту ў першай палове дня ў аўторак дэманстравалі станючую дынаміку. Да 10:38 барэль Brent таргаваўся на ўзроўні адзнакі 35,27 долара за барэль. Аднак пасля падня цана апусцілася да 34,88 долара.

ЕК разглядае транспартную сітуацыю паміж РФ і Украінай

Еўракамісія разглядае сітуацыю паміж Расіяй і Украінай, звязаную з забаронай Кіевам на транзіт расійскіх велікагрузаў. Пра гэта паведаміў прадстаўнік еўракамісары па пытаннях гандлю Даніэль Расарыя. Канфлікт паміж РФ і Украінай павінен абмяркоўвацца на двухбаковым узроўні, улічваючы ён. Нагадаем, што з 12.00 16 лютага 2016 года на тэрыторыі павінен абмяркоўвацца на двухбаковым узроўні, улічваючы ён.

У Яраслаўлі расце колькасць ахвяр

У пяціпавярховым доме, размешчаным у Фрунзенскім раёне горада, ранкам 16 лютага адбыўся выбух. Загінулі сем чалавек, у тым ліку двое дзяцей. Яшчэ дзевяць жыхароў дома шпіталізаваныя. Стан тых, каго дасталі з-пад завалаў, — цяжкі. Як мяркуюць, прычына выбуху — няспраўнасць газавага абсталявання. Удзельнікі гасу ў кватэры на чацвёртым паверсе стала прычынай выбуху і абвалу пад'езда.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

У Расіі зарэгістраваны першы выпадок завозу ліхаманкі Зіка

Пра гэта паведамаў на сайце Распаўсюджвання інфармацыі, яка захварэла, жанчына, якая завярнула, цяпер знаходзіцца ў боксе інфекцыйнага стаяцыянара, яе стан здавальняючы. Таксама ўстаноўлена медыцынскае назіранне за кантактнымі членамі сям'і, клінічных праў захворвання не выяўлена, вынікі даследавання на вірус Зіка адмоўныя. Паведамляецца, што захварэлая знаходзілася на адпачынку ў Дамініканскай Рэспубліцы. Пасля прыезду ў Маскву клінічных праў захворвання не адзначалася, праз некалькі дзён пасля вяртання было зафіксавана пагаршэнне самаадчування, тэмпература і высыпка.

КОРАТКА

Міністэрству эканомікі Беларусі даручана ўносіць ва ўрад аналітычную інфармацыю аб выніках сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі, галін, абласцей і Мінска штомесця.

УП «Белтэхнагляд» уядае ў канцы лютага новы праект-рант на паслугі па правядзенні тэхнагляду. У сярэднім кошт кантрольна-дыягнастычных работ будзе павялічаны на 18%. Гэта не закране станцый, якія не належыць прадпрыемству, і не паўплывае на памер дзяржаўнай пошліны.

Найбольшы памер даходу, атрыманага ў 2015 годзе, у Мінску задэклараваў жыхар Ленінскага раёна — ВР59,8 млрд, паведамілі ў інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах.

Стаяць фіналістамі конкурсу «Міс Беларусь — 2016» прэтэндавалі 400 прыгажунь з усёй Беларусі.

Інтэрактыўныя тэрміналы для зваротнай сувязі з пасажырамі ўстанавілі на станцыях метро «Плошча Леніна» і «Кастрычніцкая».

Сумны прывітанне «Жывіце ў бяспецы!» Міністэрства па надзвычайных сітуацыях

Аналіз аварыі, нашчасныя выпадкаў і ініцыятыў, звязаных з эксплуатацыяй грузавых кранаў, выявіў вельмі цікавую заканамернасць. Большасць няшчасных сітуацый звязана з арганізацыйнымі момантамі. Напрыклад, кранаўшчыкі ці стропальшчыкі па нейкіх прычынах не выйшаў на працу. Аднак замяніць яго кімсьці трэба. І на замену адпраўляецца супрацоўнік, які не мае належнай кваліфікацыі, хоць пры гэтым ён мае поўнае права адмовіцца.

А што ж далей? Прыгавяецца знакамітае выслоўе — «хацеў зрабіць як лепш, а атрымаўся як заўсёды». У нашым выпадку — там не зрагаваў, тут не націснуў патрэбную кнопку або не замацаваў груз належным чынам... А ўрэшце гісторыя заканчваецца ў лепшым выпадку істотнымі фінансавымі стратамі ад пашкоджанага грузу ці крана, у горшым — траўмамі ці нават смерцю.

Не стой пад стралой

Сезон ПАДАЮЧЫХ КРАНАЎ
Летась гэты сумны рээстр адкрыў Мазыр. На будоўлі на тэрыторыі нафтаперапрацоўчага завода цяжкія траўмы атрымаў мантажнік будаўнічых канструкцый філіяла БМУ «Белэнергамантаж» РУП «Белэнергабуд». З дапамогай самаходнага крана з паўпрычэпа аўтамабіль выгружалі стос металічных лістоў. Мантажнік падпрямства не меў кваліфікацыі стропальшчыка. Разам з тым ён усё ж узяўся за маніпуляцыі з грузам.

СТАР. 5

ДАРОГУ АДОЛЕЕ ТОЙ, ХТО ІДЗЕ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Прэзідэнт запатрабаваў таксама пошуку дадатковых рэзерваў эканамічнага росту і іх эфектыўнага выкарыстання. Пры гэтым ён звярнуў увагу на тое, што рэалізацыя на практыцы рэзерваў эканамічнага росту магчыма толькі ва ўмовах ініцыятыўнай і эфектыўнай працы кіраўнікоў прадпрыемстваў, прыняцця вертыкальна ўлады рашучых і сістэмных мер. «На жаль, у цяперашні час не ўсе кіруючыя кадры накіраваны на атрыманне выніку. Некаторыя ўеьс час чакаюць дзяржпадтрымкі — і фінансвай, і арганізацыйнай. Не чакайце нічога, зыходзьце з уласных магчымасцяў!» — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

«Ніхто нікому не перашкаджае прымаць рашэнні. Хто перашкаджае кіраўніку прыняць рашэнне вырабляць у большым аб'ёме якасную прадукцыю? Хто? Ніхто! Хто гэтакі кіраўніку прадпрыемства замінае прадаць гэтую якасную прадукцыю па максімальна выгаднай і высокай цэне? Ніхто! Але калі гэты кіраўнік сплixнуў прадукцыю на рынку і не атрымаў грошы, вядома, з яго прыйдуць і спытанні! Гэта маё цвёрдае патрабаванне. Таму давайце скончым гэтыя размовы пра бязь прымаць рашэнні. Прымайце! Нават калі вы памыліцеся, не на сваю кішэню, вам заўсёды будзе дараванне. За памылкі не караюць», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. У той жа час Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на распаўсюджаную практыку розных нарад і ўзгодненню, якія, на яго думку, азначаюць «размыццё альбо перакладанне адказнасці». «Гэтакі павінен быць перакладзены канец!» — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да прэм'ер-міністра Андрэя Кабякова.

Прэзідэнт запатрабаваў дакладнага падзелу паўнамоцтваў і павышэння адказнасці на ўсіх узроўнях. «Міністры і дырэктарскі корпус прадпрыемстваў працягваюць адкрытую пасіўнасць! Напэўна, думаюць, што хтосьці прыйдзе і за іх вырасьціць пытанне. Нічога падобнага! І іншых умоў і распараджэнняў не будзе!» — сказаў кіраўнік дзяржавы. Асаблівы папярэжэнне Аляксандр Лукашэнка выказаў у аднос праграму мясцовага кіравання, у прыватнасці старшынёў аблвыканкамаў, за недастатковую працу па сацыяльна-эканамічным развіцці рэгіёнаў і «абсалютную некрывальнасць і адсутнасць усяжкага здзейшчэння старшынёў гар-і райвыканкамаў».

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што выступае за разумную аптымізацыю органаў дзяржавы і кіравання, іх функцыі і паўнамоцтваў у самай кароткай тэрмін. Прычым зрабіць гэта трэба нікога не крыўдзячы. Тыя дзяржслужачыя, што застануцца, павінны атрымліваць годны заробак, несучы пры гэтым адказнасць за прымаемыя ў сваёй сферы рашэнні. Пры гэтым Прэзідэнт разлічывае, што гаворка ідзе пра аптымізацыю дзейнасці і функцыянавання структур улады, а гэта больш шырокае паняцце. «Тут толькі колькасць не абдысцешся. Да ўсяго трэба падыходзіць разумна», — падкрэсліў ён.

Знешняя палітыка

АДКРЫТАСЦЬ ДА КАНСТРУКТЫЎНАГА ДЫЯЛОГУ

Міністэрства замежных спраў вітае рашэнне Савета міністраў замежных спраў Еўрапейскага саюза аб адмене большасці абмежавальных мер у дачыненні да нашай краіны. Як гаворыцца ў заяве Дзмітрыя Мірончыка, начальніка ўпраўлення інфармацыі — прэс-сакратара МЗС, «дадзенае рашэнне з'яўляецца важным этапам на шляху поўнай нармалізацыі адносін і адкрывае новыя магчымасці для пашырэння разнапланавага ўзаемадзеяння паміж Беларуссю і ЕС, вывядзення яго на якасна іншы ўзровень».

Сакратар Цэнтрвыбаркама:

«МЫ Ё СТАНЕ ПРААНАЛІЗАВАЦЬ РЭКАМЕНДАЦЫІ АБСЕ»

Учора міжведамасная экспертная рабочая група па разглядзе рэкамендацый Бюро па дэмакратычных інстытутах і правах чалавека Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (далей — БДПЧ АБСЕ) па пытанні ўдасканалення выбарчага працэсу правяла арганізацыйнае пасяджэнне. Алена ДМУХАЙЛА, член Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферндумаў, кіраўнік вышэйшазванай рабочай групы, адзначыла, што справядзача мiсiі БДПЧ АБСЕ дастаткова аб'ёмная.

— Для таго, каб гэта спакойна вывучыць і абдумаць, прапаную час да канца наступнага тыдня, — сказала яна.

Такім чынам, цягам яго ўдзельнікі экспертнай групы вывучаць рэкамендацыі і дашлюць на электронны адрас ЦВК свае прапановы.

Нагадаем, у склад экспертнай групы ўвайшлі прадстаўнікі Савета Рэспублікі і Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў, Міністэрства замежных спраў, Міністэрства інфармацыі, Міністэрства юстыцыі. Наступнае пасяджэнне групы запланавана пасля 4 сакавіка. Што да саміх рэкамендацый, то, як заўважыў сакратар Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферндумаў Мікалай ЛАЗАВІК, прапановы БДПЧ АБСЕ «носяць рознавагавы характар».

— Экспертная група прааналізуе ўсе рэкамендацыі АБСЕ, выдзеліць тыя, якія можна будзе прымяніць на практыцы падчас падрыхтоўкі і правядзення парламенцкіх выбараў — такія прапановы будуць рэалізаваны, — паведамаў ён. — Мы звярнулі увагу, што гэтыя прапановы ў першую чаргу накіраваны на павышэнне галоснасці і празрыстасці выбарчага працэса. Мы пастараемся зрабіць усё магчымае, каб гэтыя прапановы былі рэалізаваны ў найкарцейшыя тэрміны. Інакш кажучы, распрацоўваючы практыкі рашэнняў Цэнтральнай камісіі, метадычныя рэкамендацыі для выбарчых камісій, мы будзем адразу ж іх ўлічваць.

Асобна Прэзідэнт спыніўся на пытаннях развіцця малага і сярэдняга бізнесу, паведамляе прэс-служба беларускага лідара. На думку кіраўніка дзяржавы, у першую чаргу гаворка павінна ісці аб рэалізацыі праектаў, якія прыносяць грошы. Аляксандр Лукашэнка закрануў таксама пытанні занятасці. «Дайце чалавеку працу, як я ўжо казаў, і спытайце з яго за гэтую працу. Але ў нас кульгае першая частка, — сказаў Прэзідэнт. — Больш за тое, мы дамовіліся, што павінны ў гэтым годзе стварыць 50 тысяч працоўных месцаў. Распісалі заданні ўсім. Якія яшчэ канкрэтна патрэбныя вам задачы?! Галоўнае — каб чалавек быў заняты, каб ён ведаў, куды яму ісці раніцай і адкуль вяртацца ў сям'ю ўвечары з заробленым рублём. Вось што сёння галоўнае. Вось і ўся рэформа!».

Прэзідэнт пракаментавалі таксама прынятае напярэдадні Саветам Еўрасаюза рашэнне аб адмене большасці санкцый у дачыненні да беларускага боку. «Еўрасаюзаўцы — маладыя, яны зразумелі, што ёсць момант і свечасчава трэба адйсці ад гэтага блокавага мыслення і супрацьстаяння з Беларуссю. Яны прынялі рашэнне, якое нас абсалютна задавальняе», — сказаў кіраўнік дзяржавы. У сувязі з гэтым Аляксандр Лукашэнка паставіў задачу ўраду актывізаваць працу з рознымі банкаўскімі структурамі ЕС, а таксама з патэнцыяльнымі інвестарамі.

Беларусь адкрыта і для супрацоўніцтва з Міжнародным валютным фондам. «Мы павінны з імі працаваць. Яны прапануюць нам разумныя рашэнні, — сказаў Прэзідэнт, пры гэтым падкрэсліўшы: — Калі МВФ хоча з намі супрацоўнічаць, мы адкрываем, але яны павінны чуць і наш голас. Калі яны гэтага не хочуць, ну што ж, мы пачакаем».

Што тычыцца адносін з Расіяй, Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што былі праведзены сур'ёзныя перамовы з вышэйшым кіраўніцтвам гэтай краіны. Бакі вышліся на тым, што сітуацыя ў эканоміцы «няпростая, але не смяротная». «Пазітыўны, нармальны трэнд на тое, каб мы разам, узяўшыся за рукі, выходзілі з гэтай складанай сітуацыі. І мы выйдзем за яе, не такія бяды часы», — падсумаваў кіраўнік беларускай дзяржавы.

«Яшчэ раз паўтараю: першы квартал пройдзе — ацнім, як усё мы ўпіраліся, вырашаючы гэтыя задачы. Першае паўгоддзе пройдзе — будзе другая і, магчыма, канчатковая ацэнка для тых службовых асобаў, якія закліканы вырашаць гэтыя пытанні», — падкрэсліў Прэзідэнт.

«Прышліш, сталі пад ружо — дзейнічайце! Толькі наперад, ніякага тармажэння! Калі не ведаеце, што рабіць, — едзьце да людзей, едзьце на вытворчасць. Нават калі не вырашыце пытанне, лягчэй дыхаць будзе самім. Вам людзі падкажуць, што рабіць. Калі вы будзеце гэтым занятыя, калі вы вылезце з цёплых кабінетаў, пойдзеце да людзей, вам дакладна будзе лягчэй працаваць, а можа, вы і знойдцеце рашэнне тых складаных пытанняў, якое мы пастаянна шукаем», — лічыць кіраўнік дзяржавы.

Парламенцкі дзённік

У канцы мінулага тыдня ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу паступіў адпаведны законпраект. Як плануецца, дэпутаты разгледзяць яго ўжо на вясновай сесіі. Нагадаем, дагэтуля у нас дзейнічала ваенная дактрына, зацверджаная ў 2002 годзе. У чым адрозненне новага дакумента? Ці з'яўляюцца нашы сілавікі змагацца з пагрозай «гібрыднай вайны»? Якім будзе наша супрацоўніцтва з Расійскай Федэрацыяй? Пра гэта журналістам расказалі члены Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па нацыянальнай бяспецы Аляксандр МЯХУЕЎ і Зыгмунд ВАЛЯВАЧ.

ВАЕННАЯ АБСТАНОЎКА Ў РЭГІЁНЕ ЗМЯНІЛАСЯ

— Праект закона «Аб зацвярджэнні Ваеннай дактрыны Рэспублікі Беларусь» паступіў у Пастаянную камісію па нацыянальнай бяспецы, — паведамаў Аляксандр Мяхуеў. — Да 29 лютага мы збором усе прапановы, заўвагі для таго, каб з улікам іх падрыхтаваць дакумент да разгляду на вясновай сесіі. Хачу падкрэсліць, што для прыняцця гэтага законпраекта патрэбна не менш за дзве трэці галасоў дэпутатаў.

Парламентарыі нагадаў, што мінулая Ваенная дактрына была зацверджана ў студзені 2002 года. У лістападзе 2010 года прынялі Канцэпцыю нацыянальнай бяспекі.

— З улікам змены ваенна-палітычнай абстаноўкі ў свеце, у прыватнасці, у еўрапейскім рэгіёне, узнікненне анагу напружанасці ў суседняй краіне, росту тэарыстычных і экстрэмісцкіх арганізацый гэты законпраект знаходзіць сваё практычнае ўзаабленне, — аргументаваў Аляксандр Мяхуеў.

Асноўнае адрозненне новай Ваеннай дактрыны ад мінулай рэдакцыі — дабаўленне двух раздзелаў, прысвечаных вызначэнню асноўных паняццяў і абарончаму сектару эканомікі. Так, тлумачыцца, што такое «буйнамаштабная вайна», «ла-

кальная вайна», «незаконнае ўзброенае фарміраванне», уведзены тэрмін «гібрыдная вайна» (вядзецца не толькі і не стодыкі гарматамі і танкамі, колькі сіламі палітычнай прапаганды, тэрору, дэзынфармацыі і эканамічнага ціску на праціўніка). Адказваючы на пытанне, ці з'яўляюцца нашы сілавікі змагацца з пагрозай такой вайны, Аляксандр Мяхуеў звярнуў увагу, што калі б яны гэтага не ўмелі, у нас бы было стабільнасці ў дзяржаве.

— Народ павінен быць спакойны, — падкрэсліў парламентарый. — Армія яго абароніць.

Па словах дэпутата, прававой базай законпраекта, натуральна, з'яўляецца Канцэпцыя нацыянальнай бяспекі. Акрамя гэтага, дакумент рыхтаваўся на аснове Канстытуцыі, міжнародных дагавораў і норм міжнароднага права.

— Гэты дакумент з'яўляецца планавым, ён распрацаваны на аснове Плана падрыхтоўкі законпраектаў на 2015 год, — паведамаў Аляксандр Мяхуеў. — Для таго, каб яго распрацаваць, патрэбны не дзень і не месяц, а год як мінімум, паколькі да гэтай працы былі далучаныя як спецыялісты Міністэрства абароны, так і прадстаўнікі іншых дзяржаўных органаў, органаў мясцовай улады. Выразна прапісаныя ролі Прэзідэнта, Савета Міністраў, Савета бяспекі, Генеральнага штаба, мясцовых выканаўчых органаў улады ў той ці іншай сітуацыі. Важная роля адводзіцца і абарончаму сектару эканомікі і ваенна-тэхнічнаму супрацоўніцтву, паколькі апошняе мы выдзем на аснове міжнародных дамоўленасцяў з улікам як эканамічных, так і знешнепалітычных мэт нашай дзяржавы.

НА АСНОВЕ СУСВЕТНАГА ВОПЫТУ

Па словах дэпутата, падчас распрацоўкі дакумента праводзілася вялікая аналітычная работа на аснове вопыту як суседніх дзяржаў, так і сусветнага.

— Развіццё экстрэмісцкіх і тэарыстычных арганізацый паказвае: калі гэтым пытаннем не займацца, то вынікі будуць

тая, якія мы бачым у іншых краінах. Адводзіцца значная роля і інфармацыйным тэхналогіям, якія вельмі ўплываюць на развіццё сітуацыі ўнутры краіны.

Адказваючы на пытанне, ці пацягне за сабой прыняцце новай ваеннай дактрыны змены ў структуры Узброеных Сіл, дэпутат звярнуў увагу на той факт, што запобіжы дакумент распрацоўваецца з улікам навуковага абгрунтавання ваеннага будаўніцтва.

— Натуральна, у сувязі з тым, што змяняецца сітуацыя, змяняецца і арганізацыйна-штабная структура як Узброеных Сіл, так і славых ведамстваў, — паведамаў Аляксандр Мяхуеў, — для супрацьборства ў сферы кіберпрасторы, — такія падраздзяленні, дарэчы, ужо ёсць, — для выканання іншых задач.

ЭКСПАРТУ «КАЛЯРОВЫХ РЭВАЛЮЦЫЙ» НЕ ДАПУСЦІМ

— У нас няма сродкаў ядзернага стрымлівання, — кажа дэпутат, — але ў нас ёсць цэлы шэраў кампанент пад назвай «ваенная арганізацыя дзяржавы», які падчас 2015 года, гэтага года выконвае ўсе мерапрыемствы аперацыйнай бязвой падрыхтоўкі пры выкананні адзінай задачы па ваеннай бяспецы дзяржавы. Прыклад — будаўніцтва і абсталяванне дзяржаўнай мяжы на паўднёвых рубяжках. Вы думаеце, што ў 2015 годзе на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь не праследваліся пэўныя мэты падчас прэзідэнцкай выбару? Натуральна, праследваліся.

Як адзначыў парламентарый, праект Ваеннай дактрыны таксама ўлічвае і такую сучасную з'яву, як экспарт «каляровых рэвалюцый».

— Ведаеце даламжнікі амерыканскага прафесара Шарпа? Ёсць 198 метадаў негвалтоўнага звар'янення ўлады. Гэта прымяняецца ў розных краінах на практыцы.

Наконт таго, ці прапісана ў гэтым дакумента, што нашы вайскоўцы не будуць прымаць удзел ні ў якіх ваенных акцыях, Аляксандр Мяхуеў падкрэсліў:

— У праекце закона выразна акрэслена, што ў нас ваенна-палітычны саюз з Расійскай Федэрацыяй.

У нас добра вызначаны парадак абароны нацыянальных інтарэсаў суверэннай дзяржавы. Калі ў наш бок нехта падумае «пайсці», то мы з Расійскай Федэрацыяй выконваем адпаведныя задачы.

У ПЛАНХ — НОВАЯ ВАЕННАЯ ДАКТРЫНА САОЗНАЙ ДЗЯРЖАВЫ

Дэпутат Зыгмунд Валявач расказаў, як паўплывае прыняцце новай Ваеннай дактрыны ў нашай краіне на супрацоўніцтва ў рамках Саюзнай дзяржавы.

— Мы не павінны забываць і пра тое, што існуе Ваенная дактрына Саюзнай дзяржавы, — адзначыў ён. — Яна была прынята ў канцы 2001 года на аснове ваенных дактрын нашай краіны і Расіі. Трэба сказаць, што прайшло больш за 14 гадоў, і за гэты час у Расійскай Федэрацыі былі прыняты новыя ваенныя дактрыны — у 2010 і 2015 гадах. У гэтым годзе плануецца прыняць новую Ваенную дактрыну ў нашай краіне. На аснове расійскай Ваеннай дактрыны мінулага года і сёлётай нашай будзе разгледжана новая Ваенная дактрына Саюзнай дзяржавы.

Па меркаванні парламентарыя, сёння нельга абходзіць гэта пытанне.

— Мы гаворым пра адзіную рэгіянальную групоўку войскаў Расіі і Беларусі, і не можам не казаць пра адзіную сістэму супрацьваветранай абароны дзвюх краін, не можам адйсці ад паняцця Дагавора аб калектыўнай бяспецы, дзе Расія і Беларусь разам гатовы выконваць свае задачы. Мы нікому не пагражам. Наша новая ваенная дактрына, як і папярэдняя, носіць абарончы характар. Але мы павінны быць гатовыя свае задачы выканаць. Мы павінны пры неабходнасці забяспечыць бяспеку сваёй дзяржавы.

Надзея ЮШКЕВІЧ, yushkevich@zviazda.by

КАЛІ ЗАКАНАДАЎСТВА ЗБ'ЛЯЖАЕ КРАІНЫ

У пятніцу, 19 лютага, у Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу з'яўрацца эксперты, прадстаўнікі ўлады і наднацыянальнага органа — Еўразійскай эканамічнай камісіі. Падчас пашыранага пасяджэння яго ўдзельнікі абмяркуюць стан уніфікацыі і гарманізацыі нарматыўнага прававога забеспячэння ў саюзе. Мерапрыемства адбываецца ў рамках работы навукова-кансультатыўнага савета па пытаннях сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь пры Прэзідэнтсе Савета Рэспублікі.

Уладзімір СЯНЬКО, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы, адзначыў, што мэты, пастаўленыя перад краінамі — удзельніцамі ЕАЭС, маштабныя, але іх выкананне бу-

дзе пражодзіць пэўнага. «Прайшоў год з часу функцыянавання гэтага дагавора, мы ўсе ацэньваем яго як справу вельмі важную, паколькі, удзельнічаючы ў еўразійскім інтэграцыйным працэсе, Беларусь выступае за больш цеснае і раўнапраўнае супрацоўніцтва з усімі краінамі — удзельніцамі ЕАЭС, каб эканамічныя сувязі умацоўваліся».

Пры ўсіх станоўчых рысах у саюзе ёсць і недапрацоўкі. «Мінулы перыяд паказаў, што не ўсё працуе так, як мы намячалі. Пачатак работы ЕАЭС быў звязаны з шэрагам унутраных і знешніх праблем», — лічыць старшыня камісіі. Да іх перш за ўсё можна аднесці зніжэнне цен на нафту, санкцыі Еўрапейскага саюза ў адносінах да Расіі і, як следства, нестабільнасць валютнага рынку краін ЕАЭС. «Значны блок праблем выкліканы таксама ўступкамі Казахстанна пры ўступленні ў СГА і сітуацыя

яй вакол Украіны», — дадае Уладзімір Сянько.

На думку намесніка міністра эканомікі Беларусі Антона КУДАСАВА, расум нацыянальнага заканадаўства, які часам не дацэнняюць, можа быць стымулям інтэграцыйных працэсаў. «І гэтыя гледзячы на тое, што міжнародны дагавор — у нашым выпадку Дагавор аб ЕАЭС — выступае ў большасці выпадкаў сваеасаблівым стрыжнем інтэграцыі», — лічыць ён. Прытым эксперт падкрэслівае, што дагавор з'яўляецца не «вынікам працы, а дарожнай картай і паступіле стварэнне паўнаўтарнага агульнага рынку толькі да 2025 года. Для таго, каб гэты працэс паскорыць, неабходна прымаць адпаведныя палітычныя рашэнні, а для іх варту «дэталёва разабраць сённяшняе ўвавава аснову».

У сваю чаргу, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканомі-

номіцы, боджэце і фінансах Аляксандр МАРОЗ адзначыў, што на пасяджэнні асабліва ўвага будзе нададзена прамысловому супрацоўніцтву ў Еўразійскім эканамічным саюзе. «Мы перад сабой ставім задачы па імпартазамышчэнні прамысловых тавараў на агульным рынку, павелічэнні лакалізацыі вытворчасці», — сказаў сенатар.

Мерапрыемства адбудзецца пад кіраўніцтвам старшыні Савета Рэспублікі Міхаіла Мясніковіча. Запланаваны ўдзел першага віцэ-прэм'ера Беларусі Васіля Мацюшоўскага і намесніка кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Валерыя Міцкевіча, а таксама міністра ЕЭК Тацяны Валовой. На пасяджэнне завітаюць кіраўнікі міністэрстваў і ведамстваў, а таксама прадстаўнікі навуковых колаў.

Вераніка ПУСТАВІТ, pustavit@zviazda.by

«ПЕНСІЙНАЯ РЭФОРМА НЕАБХОДНАЯ, АЛЕ...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

А жыццё пры гэтым даражэе. Таму, як бы мы ні хацелі захаваць статус-кво, пагадзіцца на тое, каб пенсіснеры атрымлівалі пенсію ніжэйшую за пражытковы мінімум, немагчыма.

Але тут ёсць розныя варыянты. У нас ужо маецца вельмі добры інструмент — адкладзеная пенсія. І яго можна было б прымяніць больш масава. Задача заключаецца ў тым, каб у чалавека, які адмовіўся ад атрымання пенсіі і перайшоў на налічэнне бонусаў, была гарантыя ад працадаўцы, што з ім не будзе спынены працоўны кантракт. Гэта значыць, працоўнае заканадаўства магло б сур'ёзна паўплываць на зняццё стрэсвай сітуацыі, у якой знаходзяцца людзі. І чалавек мог бы сам выбраць, працаваць яму працаваць ці не.

І, зразумела, падымка аднаразова пенсійны ўзрост нельга. Калі чалавек ужо маральна гатовы сысці на пенсію, яму вельмі складана будзе прыняць павышэнне ўзроставай планкі. Таму можна было б скарыстацца рэзервам з бонусамі. Да таго ж у нас ёсць катэгорыі людзей, якія маюць нізкі ўзроставы ценз пры выхадзе на пенсію, можна разгледзець і гэтыя варыянты.

Што тычыцца неабходнай колькасці працоўных месцаў, то хачу заўважыць, што іх колькасць у нас паменьшылася не таму, што працуюць пенсіянеры. Працы стала менш з-за крызісу і эканамічнага спаду. І чым больш прафесійных людзей будзе працаваць у сферы вытворчасці, паслуг і г.д., тым больш будзе створана працоўных месцаў. Таму што стварэнне аднаго працоўнага месца цягне за сабой стварэнне новых, дадатковых.

Я надаўна была ў Грузіі, дзе вялікі працэнт беспрацоўя, і бачыла, як людзі самі ствараюць працоўныя месцы. Там грамадзяне, не спадзеючыся на дзяржаву, вельмі актыўна асвойваюць міжнародныя мовы — рускую, англійскую — і пачынаюць займацца турыстычным бізнесам. Адкрываюць аграэкасыдзібы, атрымліваюць сертыфікаты на маленькія вінаробныя вытворчасці ва ўласным двары... Калі добра падумаць, і ў нас ёсць дзе прыкласці і розум, і рукі. Адначасова ўраду і адміністрацыям рэгіёнаў таксама трэба зрабіць усё неабходнае для стварэння новых высокаэфектыўных і высокатэхналагічных працоўных месцаў.

І казаць, што ў 55 гадоў у чалавека ўжо мінімальныя патрэбы, як у старога, нельга. Гэта актыўны ўзрост, людзі яшчэ поўныя жыцця і хочучы працаваць і зарабляць. Таму я лічу, што пенсійная рэформа неабходная, яе час ужо прыйшоў, але яна павінна быць добра прадуманай, паслядоўнай і ўлічваць усе акалічнасці.

Запісала Святлана БУСЬКО, busko@zviazda.by

РЭГІСТРАЦЫЯ ШЛЮБУ: НОВАЯ ТАРЫФЫ

З 15 лютага ў сталіцы ўвядзена новыя тарыфы на дадатковыя платныя паслугі органаў ЗАГСа.

У горадзе падаражэюць паслугі па рэгістрацыі шлюбу. Найбольш гэта закране працэдур у ўрачыстай абстаноўцы і ў спецыяльна абсталяваным памяшканні: амаль у 3,7 раза (дагэтуля было 149,9 тысячы рублёў, стане 550 тысяч). У 2,6 раза больш (650 тысяч рублёў) заплаціць маладаячы за ўрачыстую абстаноўку рэгістрацыі шлюбу з прыцягненнем акампаніятара. Рэгістрацыя шлюбу па індывідуальным сцэнары з удзелам калектыву, у тым ліку музычнага, будзе каштаваць будучым сужэнцам амаль удвая больш чым раней — 1,9 мільёна рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Фота: Надзея ЮШКЕВІЧ

— Сёння мы маем права казаць аб высокай эфектыўнасці і выніковасці супрацоўніцтва Узброеных Сіл і сродкаў масавай інфармацыі, — адзначыў міністр абароны генерал-лейтнант Андрэй РАУКОВ. — Пры гэтым пры асветленні вайсковай тэматыкі ў прыярэтыя аб'ектыўнасць і творчы падыход. Пры непарэдным удзеле СМІ грамадскасць штодзённа знаёміцца з вынікамі дзейнасці беларускай арміі. У многім дзякуючы журналістам, у нашай краіне і далёка за яе межамі добра ведаюць аблічча сучасных Узброеных Сіл Беларусі.

Пераможцы былі вызначаны ў 17 творчых намінацыях, якія ахапілі ўвесь спектр інфармацыйнай дзейнасці, усе сучасныя жанры, формы і спосабы асветлення ваенна-патрыятычнай тэматыкі.

— Наш сумесны конкурс з Міністэрствам

ПРА ШТО «МАЙЧЫЦЬ» ЭТЪІКЕТКА...

Элеанора КАПІТОНАВА

Валерый ШЫЛАЎ

Наталля ЖАБАНОС

Ірына КАЛТОВІЧ

Аляксандр ОУЧУК

УСЁ КАРЫСНА І ЎСЁ ШКОДНА

— Як вы самі робіце пакупкі ў краме?

Валерый ШЫЛАЎ: — Я адразу выбіраю толькі здаровыя прадукты, і прычым тае раблю даўно, а не пад уплывам моды... Праходжу міма газіроўкі — абсалютна, на мой погляд, шкодны прадукт, міма содаў (іх раблю сам са свежых фруктаў), міма ўсяго салодкага, уключаючы шакалад. Не ўжываю каўбас, асыржона стаўлюся нават да сыроў, бо і ў іх, як і ў каўбасных вырабы, дадаюць нітрыт натрыю. Некалі мне давялося даследаваць праблему гемічнай гіпаксіі, абумоўленую ўжываннем нітрыту натрыю. Іспыты праводзіліся на пацуках. Вядома, у прадукты гэта рэчыва дадаецца ў мізэрных дазіроўках, але пэўна насцяржанацца засталася. Я набываю прадукты, з якіх пасля можна што-небудзь прыгатаваць. Выкарыстоўваю для гэтага аэрагрыль.

На нашым рынку недастаткова малочных прадуктаў з прабіётыкамі. Частка ёгуртаў тэрмізаваная, там няма карысных мікраарганізмаў і багата розных дабавак.

Наталля ЖАБАНОС: — У прадуктовым кошыку майё сям'і абавязкова будуць малочныя прадукты. Трэба сказаць, апошнія гадоў п'ятнаццаць да малочнай галіны на дзяржаўным узроўні была прыкавана вялікая ўвага. І сёння я поўнасьцю давяраю айнайнай малочна-перапрацоўчай прамысловасці, незалежна ад брэнда. Таму што на нашых прадпрыемствах усё неабходна патрабаванні беспякі вытрымліваюцца як належыць. Я сама наведваю заводы і бачу, як гэта працуе. Скажам, на некаторых прадпрыемствах на праходнай ва ўсіх наведвальнікаў і работнікаў забіраюць (о, жах!) мабільны тэлефон, але калі падумаць, то гэта ахова працы, бяспека прадукцыі, што ўрэшце выклікае павагу. Заўсёды адсочваю дату вырабу той жа малочнай прадукцыі, дый любой іншай. Выбіраю як мага больш свежае. Імкнуся купляць рыбу, мяса, курыцы, крупы, макаронны, каб можна было прыгатаваць дома. Калі нікалі купляю пельмені, сасіскі, каўбасы, а да святачнага стала — крыху вэндліны, абавязкова вышэйшага гатунку і з улікам складу. Ёсць месца ў маім харчовым кошыку і гародніне, і фруктах, і зеляніне. Асаблівае месца займаюць ласункі, хоць і кажуць, што цукар здароўю не спрыяе, але «што-небудзь смачненькае» ў майё сям'і павінна быць — звычайна мармелад, шакаладка ці зефір, хвала або цукеркі, але не кілаграмамі і не замест ежы!

Ірына КАЛТОВІЧ: — Кожны з нас мусіць улічваць, што яго харчаванне павінна ўключаць бялкі, тлушчы і вугляводы. Плюс харчовыя валокны, вітаміны, мінеральныя рэчывы. Абавязкова ў рацыёне павінна быць мяса і мясныя прадукты, якія з'яўляюцца крыніцай пэўназначнага бялку і несаменных амінакіслот, шэрагу мінеральных рэчываў (железа, фосфору, калію), вітамінаў групы В... Асабіста я абавязкова набываю кісламалочныя прадукты, гародніну і фрукты, зернявіна — бяру ўсяго пакрысе, імкнуся да разнастайнасці...

Аляксандр ОУЧУК: — У майё сям'і любяць паесці, і паесці смачна. Я сабе ні ў чым не адмаўляю. Галоўнае, каб не было нейкіх перакосаў. Мне падабацца беларуская кухня, але яна тлустая, а гэта карысна тады, калі шмат працуеш фізічна. Таму ў астатні час года істотна абмяжоўваю такія стравы. Галоўны прынцып здаровага харчавання для мяне — «усё карысна і ўсё шкодна» — у залежнасці ад дазіроўкі.

Як спажывец і бацька чацвярых дзяцей, выбіраю для іх беларускія прадукты менавіта таму, што ў нас захавалася яшчэ культура стаўлення да вытворчасці такога шталту. Калі ў мяне раслі старэйшыя дзеці, я аддаваў перавагу сумесям змешанай вытворчасці, але цяпер сваіх малодшых мы кормім выключна беларускімі сумесямі, піорэ, кашамі і г.д. І няма абсалютна ніякіх праблем.

Элеанора КАПІТОНАВА: — Я выхоўвалася ў сельскай мясцовасці, на звычайнай сялянскай ежы. Люблю гатаваць і гатую добра. Нават прыняла ўдзел у напісанні кулінарнай кнігі... Я прыходжу ў дзяржаўную гандлёвую сетку з двума ўстаноўкамі — першае, набываю толькі беларускае (або, калі гэта аліку, значыць, выраблены прадукт павінны быць у той краіне, дзе яго вырошчваюць). Я ведаю, што ў нашай краіне гігіенічны кантроль на вельмі дастойным узроўні. Па-другое, аддаю перавагу таму, да чаго прывыкла — чорны хлеб, капуста, морква, буракі, розныя віды мяса, яблыкі, малочныя прадукты. Дарэчы, непераборлівасць у ежы — адна з прыкмет здароўя. Бо калі адно ем, другое не ем, значыць, у чалавека ёсць або хібы ў выхаванні, або захворванне. Адсутнасць у рацыёне нейкага прадукту прыводзіць да дэфіцыту мікраэлементаў, а гэта правакуе жаданне нечым «захапляцца» — ужываць шмат салёнага, напрыклад. Мне зараз 64 гады, і я, вядома, вымушана абмяжоўваць салодкае, тлушчы, смажанае, хлебабулачныя вырабы, гэта натуральна, але за святачным сталом ужываю абсалютна любыя прадукты — і каўбасу, і сала... Калі гэта не сістэма, то нічога страшнага ў тым няма.

ЯК ЛЕПШАЕ, ТО ДЗІЦЯЧАЕ

— А што вы можаце сказаць пра якасныя характарыстыкі айчынных прадуктаў?

Валерый ШЫЛАЎ: — Я хацеў бы звярнуць увагу на тое, што на нашым рынку недастаткова малочных прадуктаў з прабіётыкамі. Частка ёгуртаў тэрмізаваная, там няма карысных мікраарганізмаў і багата розных дабавак. У Балгарыі, напрыклад, ёсць такі нацыянальны прадукт — «кісело мляко».

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

якое сквашваецца балгарскай палачкай і тэрмафільным стрэптакокам і не змяшчае ніякіх загущальнікаў, араматызатараў. Захоўваецца трыдзень, бо гэта жывы прадукт. Ён дапамагае змагацца з вялікай колькасцю захворванняў і спрыяе даўгалеццю. Гэты факт выявіў і актыўна прапагандаваў лаўрэат Нобелеўскай прэміі Ілья Ільіч Мечнікаў...

Элеанора КАПІТОНАВА: — У нас прымяняюць і балгарскую палачку, і тэрмафільны стрэптакок... Тут важна, ці прыжываюцца гэтыя прабіётыкі ў арганізме менавіта нашых людзей. Праблема такіх прадуктаў у тым, што уведзення з прадуктамі бактэрыі вельмі слаба прыжываюцца... Гэта вельмі вялікая праблема прабіётыкаў. Наш арганізм мудра ўладкаваны і абараняецца ад чужакоў...

Наталля ЖАБАНОС: — Тое, з чаго я пачынала сваю навуковую дзейнасць, — гэта выдзяленне прабіётычных штамаў бифідабактэрыі і стварэнне тэхналогіі кісламалочных лячэбна-прафілактычных прадуктаў. Прадукты на аснове выдзеленых штамаў прайшлі клінічную апрацоўку і сёння прадстаўлены на рынку. Першы такі прадукт «Біфідабакт» для дзіцячага харчавання з'явіўся на рынку ў 1996-м, так што на ім ужо вырасла некалькі пакаленняў. Ёсць «Біфідабакт», «Біфігат» і шэраг іншых кісламалочных прадуктаў з бифідабактэрыямі для дарослага насельніцтва. Сёння шэраг вучоных перакананых ў тым, што штамы прабіётыкаў павінны вылучацца ў традыцыйным асяроддзі харчавання, там, дзе будуць выкарыстоўвацца. Мы свае штамы вылучалі менавіта на тэрыторыі Беларусі.

Што да лактабактэрыі, да ліку якіх адносіцца балгарская палачка, то яна не з'яўляецца нармальным прадстаўніком страўнікава-кішчанага тракта. А прадукт, падобны на балгарскае «кіслае малако» — гэта звычайны ёгурт, кісламалочны прадукт, сквашаны штамамі балгарскай палачкі і тэрмафільнага стрэптакока, а не прадукт з прабіётыкам. Калі выкарыстоўваюцца нейкія іншыя мікраарганізмы, гэта ўжо не можа называцца ў нас ёгуртам. Наогул што да гэтага прадукту, то ён ніколі не быў «нашым». Беларускі аналаг — ражанка, мачынаўскае сыракаваша з амаль такім жа наборам мікраарганізмаў. Асобна хочацца парэкамендаваць малочныя прадукты, у склад якіх уваходзіць інулін. Навуковымі даследаваннямі ўстаноўлена, што прысутнасць гэтага харчовага валакна дазваляе засвоіць кальцыю, дае імпульс развіццю прабіётычнай мікрафлоры.

— А «ёгуртны прадукт» — гэта ўжо штосці дзіўнае ад ёгурту?

Наталля ЖАБАНОС: — Зусім неабавязкова, гэта можа быць тэрмізаваны ёгурт са звычайным для ёгурту складам, але ў ім не засталася жывых бактэрыі. Або гэта прадукт, у якім вытворца замяняў жывыя тлушч ці бялок на раслінны, дадаў яшчэ нейкія дабаўкі, не ўпасцівыя ёгурту. Таму трэба абавязкова чытаць склад.

— Высокі кошт можа быць гарантам таго, што мы набываем самы лепшы ёгурт?

Наталля ЖАБАНОС: — Таннае не азначае дрэннае. Прадукты прэміум-класа ў сучасных умовах — гэта, хутчэй, маркетынгавы ход, каб вылучыць якасную прадукцыю на паліцах гіпермаркета. Некаторыя заводы пазіцыянуюць свае брэндзі ў тым ліку больш высокім коштам. Пакупнік разважае нахонт судносіні «цана-якасць», прыгожа даражэйшая этикетка, зручная ўпакоўка... і робіць свой выбар. Як спецыяліст, да прадукту прэміум-класа я аднесла б прадукты дзіцячага харчавання. Для іх вытворчасці — асобныя цэзі, асобная прыёмка малака, малако толькі вышэйшага гатунку і экстра, невялікай фасовак, каларыяная ўпакоўка... Так, яны трохі даражэйшыя, але іх якасць і бяспека для спажываўца гарантуюцца не толькі прадпрыемствам, але і дзяржавай.

Элеанора КАПІТОНАВА: — Дарэчы, сваім пацыентам, спартсменам я заўсёды нагадваю аб ужыванні менавіта дзіцячых прадуктаў — малочных, мясных...

ПАДАРУНАК ДЛЯ ДАРОСЛЫХ

— Можна быць, наспей час і дарослым прапанаваць штосці прэміум-класа?

Валерый ШЫЛАЎ: — У бліжэйшы час наш цэнтр павінен запусціць праект па вывучэнні харчовага рынку Беларусі з тым, каб разабрацца, што адносіцца да здаровага харчавання, што ёсць на харчовым рынку — устанавіць судносіны айчынай і замежнай прадукцыі, высветліць, чаму некаторыя аддаюць пе-

равагу замежным вырабам і што трэба зрабіць для таго, каб падняць узровень нашай прадукцыі, а тут і ўпакоўка, і маркетынг...

— А тым часам мы будзем есці каўбасы без мяса?

Ірына КАЛТОВІЧ: — Склад прадукту ёсць на этикетцы. Існуюць розныя катэгорыі мясных прадуктаў — тыя, што змяшчаюць мяса, тыя, што называюцца мяса-расліннымі, і іншыя. У мясных сасісках, сардэльках, каўбасах — больш за 60 працэнтаў мясных інгрэдыентаў. На рынку прадстаўлены вельмі шырокі асартымент. Безумоўна, уся прадукцыя высакаяскасная, паколькі адпавядае патрабаванням тэхнічных рэгламентаў Мытнага саюза — «Аб бяспецы мяса і мясной прадукцыі», «Аб бяспецы харчовай прадукцыі», «Патрабаванням беспякі харчовых дабавак, араматызатараў і тэхналагічных дапаможных рэчываў», а таксама патрабаванням санітарных нормаў і правілаў, зацверджаных Міністэрствам аховы здароўя. Гэта павінен ведаць кожны, хто арыентуецца на здаровае харчаванне. Ёсць, як і ў малочнай прадукцыі, мясныя прадукты для дзяцей, якія з паследам могуць ужываць і дарослыя. Патрабаванні да іх якасці яшчэ больш жорсткія — там зніжана колькасць солі і нітрыту натрыю, адсутнічаюць фосфаты і пячучыя спецыі.

Нітрыт натрыю — дабаўка шматфункцыянальная, альтэрнатывы ёй пакуль няма. Нітрыт натрыю ў тым ліку падаўляе рост бактэрыі, здольных выклікаць такое сур'эзнае захворванне, як батулізм. Устаноўленыя дазіроўкі не наносзяць шкоды здароўю. Аднак

калі вы абсалютна супраць гэтай дабаўкі, то можна набываць мясныя кансервы і іншыя прадукты, зробленыя вытворцамі для дзяцей.

— Усё ж такі ці сапраўды айчыныя прадукты на галаву вышэй за многія замежныя?

Аляксандр ОУЧУК: — Скажу пра кандытарскую прадукцыю, якая вельмі багата прадстаўлена на рынку. Тут я бачу важную праблему — магчымае фальсіфікацыі. Нягледзячы на адзіную эканамічную прастору, тэхнічныя рэгламенты, у документах існуюць пэўныя адрозненні. Ва ўсякім выпадку, я магу сказаць гэта на прыкладзе шакалада і шакаладных прадуктаў. Зараз у інтэрнэце на сайце Еўрапейскай эканамічнай камісіі адкрыта абмеркаванне змяненняў да тэхнічнага рэгламенту па бяспецы. Ініцыятарам унясення гэтага змянення выступіла наша краіна. Наш бок прапанаваў увесці такія паняцці, як «шакалад», «шакаладная глазура», «шакаладная маса», «шакаладны выраб» і акрэсліць пэўныя і адназначныя патрабаванні да гэтых прадуктаў.

Нітрыт натрыю — дабаўка шматфункцыянальная, альтэрнатывы ёй пакуль няма. Нітрыт натрыю ў тым ліку падаўляе рост бактэрыі, здольных выклікаць такое сур'эзнае захворванне, як батулізм.

Размова аб тым, што ў Беларусі шакаладам мае права называцца толькі прадукт перапрацоўкі какава-бабоў з цукрам. Ніякіх раслінных алеяў, замяняльнікаў і г.д. тут быць не можа. Шакаладная глазура ў нас яшчэ больш дарагі і якасны прадукт. У той жа час расійскі стандарт дазваляе выраб глазуры цалкам з эквівалентаў какава-масла. Я не магу сказаць, што гэта вельмі страшна для здароўя, але гэта зусім іншы прадукт! Ён не можа ляжаць побач з шакаладам. Пакуль у нас тут няма ўзаемаразумення, спажывец застаецца падманутым. А нашы прадпрыемствы рызыкуюць аказацца закладнікамі сваёй сумленнасці. Так што здаровае харчаванне цесна пераплятаецца з бізнес-інтарэсам.

Наталля ЖАБАНОС: — Дарэчы, на нашых паліцах з'явіліся, напрыклад, расійскія віды фальсіфікатаў, вельмі падобныя на нашы глазураваныя тварожныя сырыкі. Але тварогу ў тых сырыках, умова жажучы, працэнт два. Ёсць, напрыклад, вельмі прыгожа і каларыяная аформленая прадукты, быццам бы для дзяцей, але на маркіроўцы надпіс «для дзіцячага харчавання» адсутнічае, а бацькі не так часта на гэта звяртаюць увагу. Вось такая падмена паняццяў.

Элеанора КАПІТОНАВА: — Гэта інфармацыйны фальсіфікат. Існуюць дзсяткі відаў фальсіфікатаў, і той жа расійскі бок не аднойчы прызнаваў гэтыя факты. Што і казаць, калі на дзяржаўным узроўні ў суседняй краіне кажуць пра амаль 80 працэнтаў фальсіфікатаў прадуктаў харчавання.

Аляксандр ОУЧУК: — Калі ўжо гаварыць пра тую ж шакаладную прадукцыю, то ў Расіі проста не лімітуецца колькасць эквівалентаў какава-масла, у адзіным саюзным рэгламенце такога патрабавання таксама няма, таму ўваход «нешакаладнаму» шакаладу на наш рынак не забаронены. На нашым рынку сёння вы можаце знайсці прадукт пад назвай, напрыклад, «Клубніцы ў шакаладзе», але ў яго складзе адсутнічаюць клубніцы, выкарыстоўваюцца араматызатары, а ў складзе глазуры цалкам можа адсутнічаць какава-масла. На самай справе гэта павінна называцца «Цукерка з кандытарскага тлушчу з водарам клубніцы, глазураваная тлушчавай глазурай». І такі прадукт не можа ляжаць на адной паліцы з беларускімі шакаладнымі вырабамі, бо гэта ніякага дачынення да шакаладу не мае...

...ГЭТЫ КАВАРНЫ ПАЛЬМАВЫ АЛЕЙ

— Якіх прадуктаў вы параіце ўжываць як мага менш?

Аляксандр ОУЧУК: — Сёння ўсе вытворцы пішуць склад прадукту на этикетцы. Калі вы бачыце там гідрогенізаваны тлушчы, то павінны пільна ставіцца да гэтага прадукту. Гідрагенізаваны — значыць, апрацаваны вадародам, адпаведна, размова ідзе пра трансізамеры, або транс-тлушчы. Іх колькасць у тлушчавых прадуктах абазначана ў патрабаваннях тэхнічнага рэгламенту Мытнага саюза. Але на большасць прадуктаў дзейнічае пераходны перыяд да 2018 года, таму да гэтага тэрміну дазваляецца выкарыстоўваць тлушчы з утрыманнем трансізамераў да 20%, а ва ўсім свеце гэты норма не можа перавышаць 2%. Таксама на некаторыя віды тлушчаў утрыманне трансізамераў наогул не акрэслена. Абысціся ж без іх немагчыма — гэта танна і зручна для прамысловасці.

У Беларусі шакаладам мае права называцца толькі прадукт перапрацоўкі какава-бабоў з цукрам. Ніякіх раслінных алеяў, замяняльнікаў і г.д. тут быць не можа.

Элеанора КАПІТОНАВА: — Транс-тлушчы атрымліваюцца, калі з алеяў робяць больш цвёрдыя тлушчы. Праблема ў тым, што арганізму не па сілах разгадаць невядомую яму хімічную формулу.

Валерый ШЫЛАЎ: — Арганізм перапрацоўвае і такія тлушчы, але якімі намаганнямі, якую шкоду ён атрымае пры гэтым...

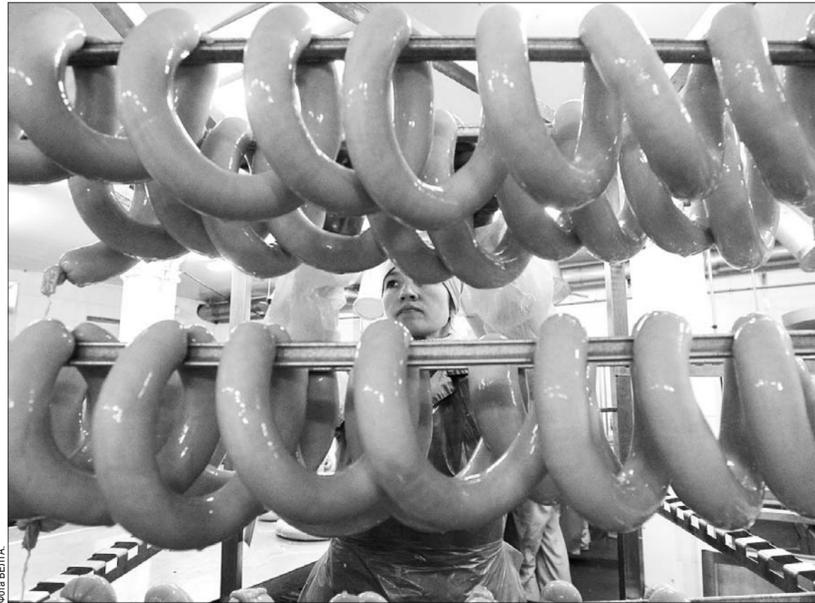
Элеанора КАПІТОНАВА: — Існуюць навуковыя эксперыментальныя даследаванні, на падставе якіх былі атрыманы дапушчальныя дозы трансізамераў у харчаванні. Устаноўлена, што працяглае пастаяннае ўжыванне прадуктаў, якія іх змяшчаюць (а гэта прыгатаваныя прамысловым спосабам торты, пірожныя, цукеркі, вафілі, пячэнне, марожанае і г.д.), павышае рызыку развіцця розных захворванняў — сардэчна-сасудзістых, анкалагічных...

Усе алеі — прадукты біялагічна актыўныя, чым і карысныя для арганізма, аднак чым вышэй гэтая актыўнасць, тым хутчэй алеі спеўца. Яскравы прыклад — ільняны алеі... А для вытворчасці неабходна тое, што даўжэй захоўваецца. Для павелічэння тэрміну захоўвання спатрэбіцца тлушч, які атрымаў абсалютна штучным шляхам, насыцілі вадародам.

Як толькі пасля рэвалюцыі дзяржава ўзяла ў свае рукі масавую вытворчасць, пачалася эра вялікай фальсіфікацыі. Так, у вышэйшыя гатункі чаю пачалі дадаваць ніжэйшыя гатункі. А транс-тлушч аказаўся вельмі зручным для масавай вытворчасці, хоць вынайшлі яго (добра вядома ўсім маргарыны) выключна для таго, каб накармаць галоднае насельніцтва. Цяпер ніхто не галадае, але ніхто ў свеце не можа адмовіцца ад зручнага маргарыну.

Наталля ЖАБАНОС: — Калі цалкам забараніць транс-тлушчы, вытворцы таго ж пячэння, кандытарскіх вырабаў будуць выкарыстоўваць пальмавы алеі. Я не ўпэўнена, што гэта лепш.

Аляксандр ОУЧУК: — У любым выпадку, дзяржава павінна клапаціцца аб абмежаванні падобных рэчываў у прадуктах. Згодна з еўрапейскімі патрабаваннямі, на этикетцы абавязкова трэба пазначыць колькасць транс-тлушчу. Акрамя складу, распісваюцца агульны тлушч, насычаны, транс-тлушчы, поліненасычаны, мананенасычаны. Больш за тое, у

працэнтах указана і сутачная рэкамендаваная доза. Калі мы экспертуем сваю прадукцыю ў ЗША, то робім такі разлік і пазначаем на этикетцы неабходную інфармацыю.

Сёння ўсе вытворцы пішуць склад прадукту на этикетцы. Калі вы бачыце там гідрогенізаваны тлушчы, то павінны пільна ставіцца да гэтага прадукту.

Наталля ЖАБАНОС: — Я рэкамендую яшчэ звяртаць увагу на тое, каб у складзе мясных прадуктаў, якія вы набываеце для сваёй сям'і, не было соі ці соевай мукі. У дадзеным выпадку размова ідзе не аб паліпэні якасці прадукту, а выключна аб зніжэнні яго кошту. Фактычна ўся соя сёння — генетычна мадыфікаваная. У свеце вырошчваюць шмат ГМА-раслін — соя, кукуруза, рыс... Але абсалютна дакладна бяспека такіх прадуктаў для здароўя будучых пакаленняў не ўстаноўлена, і таму, напрыклад, для ужывання дзеціна любімага ўзросту я такія прадукты не рэкамендавала б, тым больш што ГМА-кампаненты не дапускаецца выкарыстоўваць пры вытворчасці прадукцыі для дзіцячага харчавання. Калі гаварыць пра сумесі на аснове соевага бялку для немаўлят, то ў іх выкарыстоўваюць наагул даражэйшы ізалят соевага бялку, што бяспечна, і такія прадукты ўжываюць толькі пры некаторых захворваннях па прызначэнні ўрача.

Валерый ШЫЛАЎ: — У інтэрнэце шмат напісана пра пальмавы алеі, і хоць частка публікацый сведчаць аб яго карысці, нацы даследаванні сведчаць аб адваротным.

Аляксандр ОУЧУК: — Адна справа, калі гэта часты прадукт, аднак, як правіла, яго выкарыстоўваюць менавіта для той жа гідрагенізацыі, і гэта ўжо транс-тлушч, а не алеі.

Элеанора КАПІТОНАВА: — Пальмавы алеі не вадкі, а паўцвёрды, таму што насычаных тлушчаў там прыкладна столькі, колькі ў свіным сало. Іншыя алеі, як вядома, утрымліваюць ненасычаныя тлушчавыя кіслоты. Таму сістэматычна ўжываць пальмавы алеі — гэта тое ж самае, што кожны дзень ужываць сала, а значыць, павышаць рызыку развіцця сардэчна-сасудзістых захворванняў. Вывад такі: калі гэты від алея не ўжываць штодня, то нічога страшнага з намі не будзе. Па-другое, трэба разумець, што калі мы бачым «раслінныя вяршкі», то пад імі хаваецца той жа пальмавы алеі, які, як мы цяпер ведаем, не мае такога складу, як звычайныя раслінныя. А што да самога сала, то гэта добры харчовы прадукт, які чалавеку з нармальнай вагой можна ўжываць раз на тыдні ў колькасці 10-20 г, асабліва са скарынкай чорнага хлеба і зубком часнаку.

Валерый ШЫЛАЎ: — Усё ж такі каб дапамагчы спажаўцу, неабходна увесці нейкую «здоровую» маркіроўку, каб чалавек мог лёгка арыентавацца і не ламаць галаву над кожнай этикеткай...

Элеанора КАПІТОНАВА: — Я павінна сказаць, што гэты нюанс прапісаны ў распрацаванай вялікай групай спецыялістаў і адобранай гэтай восенню Палатай прадстаўнікоў Канцэпцыі дзяржаўнай палітыкі ў галіне здаровага харчавання. У гэтым дакуменце прапісана, хто і што павінен рабіць, каб наша насельніцтва магло харчавацца паводле здаровага прынцыпу. У канцэпцыі агульчавыя задачы для прамысловыяў, навукоўцаў... Краіны, што прынялі падобныя дакументы, цягам дзесяці гадоў атрымалі вельмі істотнае зніжэнне сардэчна-сасудзістых захворванняў і іншай паталогіі. Давядзецца звярнуць увагу і на размяшчэнне прадуктаў у магазінах. Так што ў бліжэйшыя гады мы можам тут чакаць рэальных зрухаў...

Як намеснік старшын спецыяльнай дэпутацкай групы па праблемах харчавання насельніцтва я бачу, наколькі складана вырашаць такія пытанні. Аднак трэба працягваць працаваць у гэтым кірунку. А пакуль дзяржава робіць пэўныя захады, кожны з нас павінен ставіць штосці са сваёй боку. Мы самі павінны сачыць за тэрмінамі прыдатнасці прадуктаў, не ленавацца гатаваць — на дапамогу прыйдуць мультымаркі, аэрагрылі і г.д. Варыце супы, кашы, запякайце мяса — гатуйце, а не захлапляйцеся гатовымі вырабамі. І смела набываць беларускія прадукты!

Святлана ПРОТАС.
protas@zviazda.by

■ Фестываль

ПРЫЦЯГНЕННЕ МУЗЫКІ

Зоркі з раскладам, распісаным на гады наперад, прыежджаюць у Мінск і Магілёў

Адна з іх, расійская оперная спявачка Хібла Герзмава, з праграмай «Віва па опера» ўчора, 16 лютага, у Вялікім тэатры оперы і балета ў Мінску адкрыла IV Міжнародны фестываль «Уладзімір Співакоў запрашае». На гэты раз мерапрыемства фестываль прыйдуць адразу ў двух гарадах — Мінску і Магілёве. Арганізатары падрыхтавалі шэсць знаковых падзей, адной з якіх, дарэчы, стане сустрачка мастра, народнага артыста СССР, скрыпача і дырыжора Уладзіміра Співакова са студэнтамі Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі.

Выступленне спявачкі, якое ўрачыста адкрыла фестываль, суправаджаў аркестр Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета. Дырыжываў Уладзімір Співакоў. «Хібла спявае ў Метрополітан-оперы, Ла Скала, каралеўскай оперы «Ковент-Гардэн». Яна занятая так, як і павінна быць занятая зорка сусветнага класа, — кажаў мастэр на прэс-канферэнцыі. — Нас звязвае вялікае сяброўства, таму я асабіста папрасіў яе, каб яна прыехала на фестываль у Мінск. Я шчаслівы, што ў мяне атрымалася «прывезці» яе сюды — вы пачуеце гэты боскі голас і атрымаеце асалоду!»

■ Белліт у свеце

ПОШУК ІДЭАЛЬНЫХ ЧЫТАЧОЎ

Азербайджанскія перакладчыкі актыўна прапагандаюць сучасную беларускую літаратуру

У Баку ў часопісах «Азербайджан» і «Улдуз» (заснавальнік выданняў — Саюз пісьменнікаў Азербайджана) у канцы мінулага года пачалі свет апавяданняў Алеся Бадака «Ідэальны чытач» і «Уцёкі на край дажджу». Перакладчык на азербайджанскую мову — вядомы празаік Камран Назірі. Мы звязаліся з пісьменнікам з Баку і вось што ён расказаў:

Ваша літаратура ў гэтым плане з'яўляецца для нас прыкладам. У нас цяпер не так і шмат пішуць адрасна для дзяцей. А што да прозы Алеся Бадака, то мяне прывабіла ягонае непадробная лірычнасць, душэўнасць, у апавяданнях ёсць настраўнасць. Баюся ўспяжкіх па-

раўнанняў, але ж калі нешта даводзіць з разлікам на іх, то з такой жа асалодай я чытаў Канстанціна Паўстоўскага, Юрыя Казакова, можа быць — яшчэ і Юрыя Нагібіна. У перакладчыцкай працы мне дапамагло і непасрэднае знаёмства з Беларуссю, вашым сімпатычным народам. Шмат у чым заідзворыў беларусам сённяшнім... У Беларусі ў Азербайджана на сучасным этапе складваецца неблагія творчыя стасункі ў галіне літаратуры. Шмат перакладае з азербайджанскай паэзіі Таццяна Сівец. Дарэчы, пабываўшы ў сталіцы гэтай каўказскай краіны, яна напісала пазму «Баку». Асабліва цікаваць да беларускай літаратуры працяглае цэнтр перакладу пры Кабінете міністраў Азербайджанскай Рэспублікі. А ў Беларусі педагагічным універсітэце працуе Цэнтр культуры Азербайджана. Выйшлі ў Мінску апошнім часам і кнігі азербайджанскіх пісьменнікаў Чынгіза Алі аглу і Севіджы Нурукызы ў перакладзе на беларускую мову.

Мікола РАЎНАПОЛЬСкі

«АБОЕ» ЦІ «АБОДВА»?

Падчас Беларускага пяціборства ў Магілёве такое пытанне ставіла некаторых школьнікаў у тупік

Сёлетнія выпрабаванні сталі пятнаццатымі па ліку. Па традыцыі яны прайшлі на базе МДУ імя Куляшова. Правыце свае веды па беларускай мове і літаратуры, а таксама па гісторыі Беларусі, прыроднааду і матэматыцы выключна на роднай мове пажадалі 38 навучэнцаў школ, ліцэяў і каледжаў. Упершыню за гісторыю правядзення гэтых спаборніцтваў пераможцам, акрамя дыпламаў і прызоў, уручаліся медалі.

Залатога ўдастоіўся дзевяцікласнік СШ №21 Магілёва Ілья Касакоў (на здымку). Ён набраў 160 балаў з магчымых 300. Перамогу яны прынеслі добрыя веды па мове і літаратуры, за што Ілья ўдзячы сваёй настаўніцы Юліі Бузук. На карысць пайшоў і асабісты інтарэс да гісторыі роднага краю. Другое месца ў навучэнцы выпускнога класа бабруйскай гімназіі №3 Ангеліны Жырковіч — пераможцы трох папярэдніх спаборніцтваў. Ангеліна перасягнула рэкорд сваёй сястры Настасі — двойчы пераможца. Дзякуючы

маці Алене Юр'еўне, якая выкладае ў гімназіі матэматыку, дзячучаты неаднойчы станаўліся лепшымі ў абласных алімпіадах па гэтым прадмеце. Добрыя веды пры рашэнні матэматычных задач паказала і вучаніца 11-га класа бабруйскай гімназіі №1 Ангеліна Бялясава. Асобная падзяка за гэта яе настаўніцы Ірыне Барысавіч. Матэматычныя веды забяспечылі Ангеліне 3-е месца ў пяцібор'і.

— Улічваючы, што на падрыхтоўку адводзілася ўсяго 100 хвілін, а пытанні былі дастаткова складаныя, удзельнікі паказалі высокі ўзровень, — задаволены поспехамі старшыня аргкамітэта Беларускага пяціборства Міхась Булавацкі. — Наколькі сур'ёзна навучэнцы ставіцца да гэтых іспытаў, можна меркаваць па тым, з гэтай прагнасцю яны вывучалі аркушы з правільнымі адказамі, атрыманымі пасля спаборніцтваў. Бывае, што нават для некаторых дасведчаных людзей часам цяжка патлумачыць розніцу паміж словамі «абодва» і «абое». Толькі 4 нашы удзельнікі далі правільны адказ на гэта пытанне. Некалкі гадоў таму мы пра-

пааноўлі патлумачыць прычыну змены ды і ночы, а таксама лета і зімы. На гэты раз мы ўжо ўключылі такое пытанне. У выніку аказалася, што 11 чалавек з 38 не ведалі, чаму ноч змяняе дзень, а прычыну змены лета і зімы патлумачылі толькі 4. Гэта многае гаворыць пра ўзровень адукацыі нашых школьнікаў...

Нэлі ЗІГУЛЯ. zigulya@vziazda.by

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»
г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА
ОАО «Мозырский НПЗ», 8(0236) 20 35 59

№ лота	Наименование объекта	Начальная цена продажи лота, бел. руб. (без НДС)	Сумма задатка, бел. руб.
1	Изолированное помещение (квартира) с инвентарным номером 330/D-9730 площадью 35,9 кв.м, расположенное по адресу: Гомельская обл., г. Мозырь, ул. Нефтестроителей, д. 10-74. Однокомнатная квартира в 16-этажном кирпичном доме 1989 года постройки, расположенная на 8-ом этаже, площадью 8,03/17,2/135,9 кв.м, с/узел совмещенный, лоджия	304 205 000	30 420 500
2	Изолированное помещение (квартира) с инвентарным номером 330/D-9864 площадью 35,2 кв.м, расположенное по адресу: Гомельская обл., г. Мозырь, ул. Нефтестроителей, д. 10-108. Однокомнатная квартира в 16-этажном кирпичном доме 1989 года постройки, расположенная на 12-ом этаже, площадью 8,37/17,46/35,2 кв.м, с/узел совмещенный, лоджия	297 860 000	29 786 000

Срок подачи заявления По 18 марта 2016 г. в рабочие дни с 9⁰⁰ до 16⁰⁰ от даты опубликования настоящего извещения по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

Дата, время, место проведения аукциона 22 марта 2016 г. в 12.00 по адресу: Гомельская обл., г. Мозырь, бульвар Юности, 1а, зал ДК ОАО «Мозырский НПЗ»

Номер р/с для перечисления задатка р/с 3012105618108 в РД №700 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369, УНП 102353509

Условие пользования Объекты продаются в собственность

Условия продажи Цены указаны с НДС. Шаг аукционных торгов – 5%. Заключить договор купли-продажи в течение 20-ти календарных дней после подписания протокола о результатах аукциона, оплатить стоимость объекта согласно договору купли-продажи. Победитель возмещает затраты на организацию и проведение аукциона.

Дополнительная информация по тел. (0232) 75 06 62, 75 06 63 (факс), сайт www.bti.by

уполномоченных органов, международная организация – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; паспорт и копия договора на открытие текущего (расчетного) счета (в случае отсутствия у физического лица текущего счета – необходимо его открыть); представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – доверенность, заверенная нотариально.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане, физические лица (граждане Республики Беларусь и лица без гражданства), постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, представители иностранных инвесторов предъявляют паспорт. В случае

отсутствия у физического лица расчетного счета, необходимо открыть текущий расчетный банковский счет в любом банке РБ.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, объекты аукциона продаются этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%.

Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие в нем. Невыявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается Организатором аукциона в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов.

Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в срок не позднее 20 календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество в сроки, определенные в договоре купли-продажи; и возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы по изготовлению и представлению участникам аукциона документов, необходимых для его проведения. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников до начала аукциона. Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим победителем, будет учтен в счет стоимости продажи имущества.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

А пасля таго, як яго ўсё ж замацаваў стропамі, застаўся ў кузаве аўтамабіля. Кран пачаў знімаць груз, і чалавека пачало вількіць да борта машыны. Інстынктыўна ён зрабіў спробу адвесці ад сябе смертаносны цяжар. Выцягнуў правую руку наперад і... атрымаў траўму.

Самае рэзананснае здарэнне з пад'ёмнай тэхнікай адбылося летась у Мінску ў канцы верасня. У мікрараёне Грушаўка, дзе старэйшая хаткі актыўна будуюць пад знос, кран абрынуўся на будоўлі чарговай шматпавярхоўкі. Упаў ён вельмі няўдала: цяжкія траўмы атрымаў машыніст, а страла крана моцна пашкодзіла прыватныя жылы дом. І здарылася гэта якраз напярэдадні надыходу халадоў. Дом аперацыйна адрамантавалі, а падзненне крана пачалі расследаваць.

10 ліпеня трагедыя здарылася на Бабруйскім машынабудоўнічым заводзе. Абарваўся грузавы канат механізма дадатковага пад'ёму маставага крана. Крукавая падвеска не вытрымала цяжару і разам з грузам шухнула ўніз. У выніку траўму атрымаў абрубчык прадпрыемства.

Падчас правэркі абставін здарэння выявіўся цэлы букет грубых парушэнняў пры эксплуатацыі грузавідаўнага крана. Па-першае, работы праводзіліся, калі ў небяспечнай зоне знаходзіліся людзі. Па-другое, калі кран абслугоўвае нейкія зоны, якія не відаць з кабіны машыніста, то паміж ім і стропальшчыкам мусіць быць наладжана тэлефонная або радыёсувязь. Калі і гэта арганізаваць з нейкіх прычын не удаецца, то павінны быць прызначаны спецыяльныя сігнальшчыкі, якія будзе каардынаваць работу стропальшчыка і кранаўшчыка. Аднак і гэта не было зроблена. Не былі распрацаваны і схемы бяспечнай трапоўкі грузаў. Пры гэтым яны не рамяшаліся без дазволу і тым больш без прысутнасці асобы, адказнай за бяспечнае правядзенне работ кранам. Спецыялісты Дзяржпрамнагляду выявілі таксама, што на прадпрыемстве падчас працы маставых кранаў наогул не ўжываецца маранчая сістэма.

Што гэта такое? Каб не атрымалася так, што механізм запус-

ціў супрацоўнік, які не дапушчаны па тэхніцы бяспекі да кіравання альбо абслугоўвання пэўных кранаў, на кожны такі агрэгат на прадпрыемстве мусіць быць выраблены ключ-марка. Звычайна гэта невялікая металічная пласціна, якая падвешваецца да ключа ад механічнай блакіроўкі рубільніка крана і на якой пазначаны назва прадпрыемства, рэзкізіты цаха і крана, а таксама яго грузапад'ёмнасць.

Летась на беларускіх прадпрыемствах пры эксплуатацыі кранаў будуюць 5 надзвычайных здарэнняў, падчас якіх людзі атрымалі цяжкія траўмы.

ПРЫЧЫНА — У ХАЛАТНАСЦІ...

Нядбайна адносяцца да свайго працы і некаторыя спецыялісты, якія адказваюць за падтрыманне грузапад'ёмных кранаў у працоўным стане і бяспечныя ўмовы іх эксплуатацыі. Здарэцца так, што яны прызначаюць для работ на гэтых механізмах супрацоўнікаў, якія неабходную кваліфікацыю як бы маюць, але... Чамусьці не заўважыў увага з'яўляецца на тое, што варта не толькі добра кіраваць кранам, але і грунтоўна разабрацца ў пытаннях прамысловай бяспекі. Гэта значыць, перыядычна праходзіць інструктажы.

Адказныя асобы не заўважылі пільна сочыць за тым, каб нават кваліфікаваныя машыністы і стропальшчыкі строга прытрымліваліся тэхналагічнага рэгламенту працы. Яны спадзяюцца на шматгадовы вопыт супрацоўнікаў, які не дазволіць дапусціць няшчаснага выпадку.

А гэтае ўвучэнне падманлівае. Тыя ж машыністы могуць запоўніць вочы на некаторыя парушэнні рэгламенту працы, якія ім здаюцца нязначнымі, а вытворчы працэс паскараюць. З кабіны крана ўсё не разгледзіць, ды і тэхніку вокаменгена спыніць таксама немагчыма.

Аднак няўдалая арганізацыя працы не з'яўляецца догмай, праз якую на прадпрыемствах людзі

атрымліваюць траўмы ці нават гінуць. Спецыялісты Дзяржпрамнагляду прыгадаюць выпадкі, калі прычынай надзвычайных здарэнняў становілася наўмыснае выяўдзненне з эксплуатацыі ўстройстваў бяспекі грузапад'ёмных кранаў і вельмі дрэнны тэхнічны стан агрэгатаў.

За адзін крок ад трагедыі спыніліся падзеі ў мінулым сакавіку на вытворчым аб'екце Ельскага леспрамгаса. Піламатэрыялы рузілі ў чыгуначны паўвагон вёжавым кранам, які быў зроблены яшчэ... ў 1986 годзе. Натуральна, што нарматыўны тэрмін службы гэты агрэгат адпрацаваў даўжым даўно. У металічных канструкцыях, механізмах і зварных злучэннях крана з'явіліся трэшчыны, ад электрычнага сілкавання былі адключаны некаторыя тармазы. Разам з тым гадоўны інжынер прадпрыемства часткова тэхнічны агляд крана правёў фармальна. І выдаў дазвол на яго далейшую эксплуатацыю.

А скончылася гэта падзненнем стралы крана акурта на паўвагон.

ШТО РАБІЦЬ?

Летась на беларускіх прадпрыемствах пры эксплуатацыі кранаў адбылося 5 надзвычайных здарэнняў, падчас якіх людзі атрымалі цяжкія траўмы. За гэтай лічбай хаваюцца доўгае знаходжанне ў балычцы, працяглы перыяд рабілітацыі, у горшым раскладзе — паламання лёсы работнікаў...

— Мы прапануем абавязваць кіраўнікоў падведамасных

Валяр'ян ШКЛЕННІК. shklennik@vziazda.by

■ Інавацыі ў медыцыне

КРОПЕЛЬКА КРЫВІ І... ТРЫ ГАДЗІНЫ ЧАКАННЯ

Нанараспрацоўка, якая выяўляе ракавую пухлінку на ранняй стадыі, рэплануюць практычнай медыцыне навукоўцы БДУІР. Яна ўяўляе з сябе мініяцюру падложку з порыстага крэміню. Для правядзення аналізу патрабуюцца спецыяльныя абсталяванне і кропля любой фізіялагічнай вадкасці чалавека (крыві, слезы або поту), якая дапамага выявіць у арганізме наяўнасць ракавых клетак.

Асноўная перавага — гэта таннасць аналізу і хуткасць метаду. Кошт падложкі складае ўсяго 1 еўра. Такім чынам, аднойчы выдаткаваўшы сродкі на закупку абсталявання, можна знізіць выдаткі на аналізы ў 2-3 разы. Вынік аналізу становіцца вядомым ўжо праз 3 гадзіны, у той час як сёння кацаць

аналагічнага аналізу на наяўнасць анкамаркераў у крыві даводзіцца цэлы тыдзень... — Невядомасць і чаканне вынікаюць у чалавека стрэс, а ён — не лепшы саюзнік у лярэнні раку, — падкрэслівае начальнік сацыяльна-педагагічнай і псіхалагічнай службы БДУІР Іна СІВОХІНА. — Чым хутчэй ліквідуецца інфармацыйны прабел, тым хутчэй чалавек прымае правільнае рашэнне і пачынае дзейнічаць.

Нанараспрацоўка падыходзіць для дыягностыкі практычна ўсіх відаў хваробы — ад раку прастаты і лёгкіх да малочнай залозы і лейкеміі. Немаўлаважна, што спецыяльнай падрыхтоўкі для правядзення аналізу ад персаналу не патрабуюцца.

Сёння вынаходніцтва маладых навукоўцаў з БДУІР выкарыстоўваецца ўжо ў Расіі

і Італіі. Аднак беларуская медыцына пакуль не спяшаецца ўкараняць айчынную распрацоўку.

— Магчыма, гэта звязана з тым, што медыцынскае асцерагаюцца змянення звыклых умоў правядзення аналізу, неабходнасці закупкі новага абсталявання, — дзеліцца сваім меркаваннем адзін з аўтараў, старшы навуковы супрацоўнік НДП «Матэрыялы і структуры наналектронікі» Ганна БАНДАРЭНКА. — Але ўкараненне такога метаду аналізу і нашых матэрыялаў у клінічную практыку дапамагае ў значнай ступені ўдасканаліць медыцынскія паслугі.

Паводле разлікаў, абсталяванне акупіцца ўжо за два—тры гады.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@vziazda.by

ФАКТЫ ПАДЗЕІ НАВІНЫ

БОЛЬШ ЗА 4 МЛРД ДОЛАРАЎ У ЭКВІВАЛЕНЦЕ

Паводле вынікаў студэнцкай золатавалютных рэзервы Беларусі ў вызначэнні МВФ скараціліся на 149 млн долараў і, па папярэдніх дадзеных, на 1 лютага 2016 года склалі 4 млрд 26,8 млн долараў ЗША ў эквіваленце. У нацыянальным вызначэнні аб'ём золатавалютных рэзерваў зменшыўся на 192 млн долараў і склаў 4 млрд 275,7 млн долараў.

У прэс-службе Нацыянальнага банка краіны паведамляюць, што на зніжэнне аб'ёму золатавалютных рэзерваў паўплывала пагашэнне ўрадам і Нацбанкам Беларусі знешніх і ўнутраных абавязацельстваў у замежнай валюце ў поўным аб'ёме. Падтрыманню золатавалютных рэзерваў спрыяла паступленне сродкаў ад продажу нацыянальным рэгулятарам валютных аблігацый, павелічэнне кошту золата на міжнародным рынку каштоўных металаў, а таксама паступленні ад збірання экспертных пошлін на нафту і нафтапрадукты.

З ЛЮБОЮ ДА РОДНАГА СЛОВА

Конкурс песні, вялікі канцэрт, этнадыскацеа, іншыя мерапрыемствы ўключаны ў праграму свята роднай мовы, якое прыйдзе ў Брэсце 19 лютага. Свята назалі «Жывыя вытокі». Як паведамілі яго арганізатары — галоўнае ўпраўленне ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі аблвыканкама і Установа «Грамадска-культурны цэнтр» — галоўнай мэтай конкурсу з'яўляецца менавіта прыцягненне ўвагі грамадства да роднай мовы.

Лекцыя мастацтвазнаўцы, прафесара Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Уладзіміра Рынкевіча па тэме мастацкай адукацыі будзе дапоўнена выставай работ традыцыйнага рэалістычнага і фігуратыўна-экспрэсіяна кірунку і майстар-класам па акварэлі. У рамках свята адбудзецца абласны тур нацыянальнага конкурсу маладых выканаўцаў беларускай эстраднай песні Нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі.

ВАМУ МІКРАРАЁНУ — НОВАЯ ПОШТА

У гомельскім мікрараёне «Клёнкаўскі» вясной пачнуцца работы па будаўніцтве новага аддзялення паштовай сувязі. Як расказала дырэктар Гомельскага філіяла «Белпошты» Галіна ЦЯРЭШЧАНКА, прадпрыемства плануе ўвод у эксплуатацыю новага будынка сёлета ў лістападзе.

Адкрыццё новага аддзялення паштовай сувязі ў спальным раёне дазволіць павялічыць якасць і даступнасць паштовых паслуг, больш аперацыйна абслугоўваць кліентаў, стварыць камфортныя ўмовы пры атрыманні паштовых адраўленняў.

АДКАЖУЦЬ І ЗА «ТАРПЕДУ», І ЗА «ТЭЛЕВІЗАРЫ»

За тыдзень дзяржінспектары разам з міліцыянерамі затрымалі адразу некалькі браканьерскіх груп.

У гарадскім пасёлку Расоны патруль ДАІ спыніў аўтамабіль, у якім ехалі два жыхары Польшчы. У салоне яны перавозілі тры мякі з рыбай і сеткамі. Апроч таго, дзяржінспектары знайшлі яшчэ «тарпеды» — спецыяльнае прыстасаванне для ўстаноўкі сетак пад лёдам.

11 сеткавых «тэлевізараў» устанавілі браканьеры на рацэ Віхры ў Мсціслаўскім раёне. У чаканні ўлоўу троечка накіравалася ў вёску, адзін з парушальнікаў нёс мех з рыбай, якую, відаць, вылавліў раней. Рэйдывае група дагнала мужчына на слядах. За здабычу ім давядзецца выплаціць 31 мільён рублёў. Два жыхары сталіцы на Свіслачы каля пасёлка Стайкі здабывалі жуйца. Але замест належных да вылаву 30 рыбак у суткі на рыбалова так захапіліся, што здабылі амаль 300. Цяпер за кожную лішнюю асобіну ім давядзецца заплаціць па базавай велічыні. Зрэшты, выкарыстоўваць жуйца па прызначэнні яны і не збіраліся, а планавалі засушыць улоў.

НОВАМУ МІКРАРАЁНУ — НОВАЯ ПОШТА

Адкрыццё новага аддзялення паштовай сувязі ў спальным раёне дазволіць павялічыць якасць і даступнасць паштовых паслуг, больш аперацыйна абслугоўваць кліентаў, стварыць камфортныя ўмовы пры атрыманні паштовых адраўленняў.

Аддзяленне паштовай сувязі па вуліцы Чачэрскай плануецца абсталяваць усімі неабходнымі тэхнічнымі і праграмавымі сродкамі. Напрыклад, на ім будзе плацэжна-даведачны тэрмінал. Спецыяльнае праграмае забяспечыць для ўліку і фіксавання месца знаходжання паштовых адраўленняў на стэлажах дазволіць выдаваць іх адрасату ў мінімальна тэрміны.

Жыхар Гродна рыбацкай сеткамі на Нёмане. Злавіў 18 асобін рыбы, сярод якіх былі і тры «чыраванкіяны». Кожная ацэньваецца па 5,4 мільёна рублёў. А агупная сума шкоды, якую цяпер давядзецца пакрываць парушальніку, — амаль 22 мільёны рублёў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Сяргей РАСОЛЬКА.

За работай расходнамернай паліўнай устаноўкі назірае інжынер Анжаліка АХРЭМЧЫК.

ДЗЕСЯЦІГОДДЗІ РАБОТЫ НА ЯКАСЦЬ

Шырокі спектр паслуг унікальнага калектыву

ПРАДСТАЎЛЯЕМ КАЛЕКТЫЎ

Дзяржаўная ўстанова «Беларуская машынавыпрабавальная станцыя» ў пасёлку Прывольны пад Мінскам (Беларуская МВС) — адзіная ў краіне. Сёлета ёй споўніцца 68 гадоў. Біяграфія ўнікальнага калектыву бярэ свой пачатак у пасляваенныя часы, калі летам 1948 года паставорана Саюзнага ўрада была ўтворана сетка машынавыпрабавальных станцый. Адной з 16 і стала Заходняя МВС.

А ўжо ў васьмідзясятых ў Савецкім Саюзе працавалі 33 такія станцыі і два навукова-даследчыя інстытуты па выпрабаванні новай сельскагаспадарчай тэхнікі.

Заходняя МВС займала вядучы пазіцыі ў Савецкім Саюзе. Яна з'яўлялася адным са з'яўляюцца дзяржаўных выпрабавальных сельскагаспадарчай тэхнікі, спецыялізавалася ў якасці галаўной арганізацыі па выпрабаванні балотаходных цягавых трактароў класаў 3, 5 і 6, машын для ўнясення арганічных угнаенняў; а таксама комплексу машын для вырошчвання, уборкі і пасляуборачнай дапрацоўкі бульбы; комплексу машын для пасляуборачнай апрацоўкі збожжа ў зонах павышанага ўвільгатнення; машын для асушэння тарфянікаў. Акрамя таго, МВС праводзіла выпрабаванні шырокай наменклатуры іншай тэхнікі, што прымянялася ў сельскай гаспадарцы Беларусі. Прыкладна ўсяго адна люба: за перыяд з 1948 па 1991 год тут было выпрабавана (і зроблены заключэнні, дадзены рэкамендацыі) каля 5,5 тысячы ўзораў сельскагаспадарчай тэхнікі.

Пасля развалу вялікай краіны і набыцця Беларуссю суверэнітэту адбылася структурная і арганізацыйная перабудова. Заходняя МВС у пачатку 1992 года была пераўтворана ў Беларускую МВС і падканалена Міністэрству сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь.

«РЫВОК» АД 13% ДА 86

— Перад маладой самастойнай краінай паўстала досыць складаная задача — забяспечыць патрабы буйнога аграпрамысловага комплексу сельскагаспадарчай тэхнікі ўнёсі і ўносіць навукова-тэхнічны цэнтр камбайнабудавання (НТЦК, былое ГСКБ) у Гомелі. Гандлёвую марку сельскагаспадарчых машын «Палессе», распрацаваную яго калектывам і вышпучаных холдынга «Гомсельмаш», ведаючы ў многіх краінах свету. Апошняя сумесная прапрацоўка НТЦК і холдынга — збожжаўборачны камбайн КЗС-1624-1 «Палессе GS16» паспяхова прайшоў выпрабаванні на Беларускую МВС і запушчаны ў серыйную вытворчасць.

Кафэ «Людміла» пры гасцініцы. Усе работнікі пры неабходнасці забяспечваюць камфортабельным жыллем у гасцініцы МВС.

ЗНАЁМІМ З СУРАЗМОЎЦАМ

Аляксандр Уладзіміравіч Вашчула нарадзіўся ў 1979 годзе ў Мінску. Пасля заканчэння Беларускага аграрнага тэхнічнага ўніверсітэта быў накіраваны на работу ў Дзяржаўную ўстанову «Беларуская машынавыпрабавальная станцыя». Тут прайшоў шлях ад інжынера 1-й катэгорыі да дырэктара (з чэрвеня 2014 года). У кастрычніку 2010 года абараніў дысертацыю, і яму прысвоена вучоная ступень кандыдата тэхнічных навук.

- машын для апрацоўкі глебы, унясення ўгнаенняў і абароны раслін;
- машын для вырошчвання, уборкі і пасляуборачнай апрацоўкі сельскагаспадарчых культур;
- машын для механізацыі жывёлагадоўлі, кормавытворчасці і перапрацоўчай прамысловасці;
- машын для механізацыі бульбаводства і гароднінаводства.

СПЕКТР ПАСЛУГ — ШЫРОКІ

— Аляксандр Уладзіміравіч, раскажыце, калі ласка, пра асноўныя віды дзейнасці машынавыпрабавальнай станцыі.

— Асноўным відам дзейнасці менавіта і з'яўляецца правядзенне дзяржаўных выпрабаванняў сельскагаспадарчай тэхнікі на прадмет яе адпаведнасці айчынным і міжнародным стандартам, іншым тэхнічным нарматыўным прававым актам з мэтай папярэджання паступлення спажываючых тэхнічна недасканалай, канструктыўна неадпаведнай тэхнікі. А таксама правядзенне адпаведнасці сельскагаспадарчай тэхнікі паказчыкам прызначэння, патрабавання аховы здароўя спажываючых, аховы навакольнага асяроддзя, папярэджання прычынення шкоды маёмасці карыстальніка.

НА ДАПАМОГУ ПРЫЙШЛІ КОМПЛЕКСЫ

— У апошнія гады ў сувязі з новымі падыходамі да правядзення выпрабаванняў і пацвярджэння адпаведнасці вамі многае робіцца для перааснашчэння лабараторыі і ад-

дзелаў сучасным выпрабавальным абсталяваннем...

- не толькі сучаснымі абсталяваннем, прыборамі і інструментамі. У 2013 годзе на іх аснове пачалася стварэнне сучасных выпрабавальных комплексаў. На сённяшні дзень створаны наступныя выпрабавальныя комплексы:
- сістэма для ацэнкі эксплуатацыйна-тэхналагічных паказчыкаў на базе высокадакладных сродкаў спадарожнікавай навігацыі;
- комплекс для вызначэння папярэдняй статычнай устойлівасці даўгамерных прычэпаў і самаходных машын;
- вагавы комплекс для вызначэння масы машын з мяжой вымярэння да 120 тон;
- лабараторыя выпрабаванняў вадарэйных катлоў;

МЫТНЫ САЮЗ ДЫКТУЕ ТЭМП

— А зараз, калі ласка, крыху пра надзвычайную ў сённяшнія дні такую функцыю Вашага калектыву, як сертыфікацыя.

— Орган па сертыфікацыі сельскагаспадарчай тэхнікі і трактароў быў створаны ў 1998 годзе як структурнае падраздзяленне Беларускай МВС і ў тым жа годзе акрэдытаваны Нацыянальным органам па акрэдытацыі Рэспублікі Беларусь на правядзенне работ па пацвярджэнні адпаведнасці прадукцыі ў Нацыянальнай сістэме пацвярджэння адпаведнасці. А пасля стварэння Еўразійскага эканамічнага саюза (Рэспубліка Беларусь, Рэспубліка Казахстан, Расійская Федэрацыя, а зараз дадаліся Рэспубліка Арменія і Кыргызская Рэспубліка) і пасля прыняцця тэхнічных рэгламентаў Мытнага саюза наш орган па сертыфікацыі быў акрэдытаваны для работ па пацвярджэнні адпаведнасці на шэраг тэхнічных рэгламентаў. Канкрэтна на тэхнічных рэгламентах «Аб бяспецы нізкавольнага абсталявання», «Аб бяспецы машын і абсталявання», «Аб бяспе-

ДЫНАСТЫ — 145 ГАДОЎ

— Дарчы, пра спецыялістаў... Раскажыце, калі ласка, пра калектыв.

— Зараз на Беларускую МВС працуюць 188 чалавек, з іх 88 — інжынерна-тэхнічныя работнікі, а 12 чалавек — маладыя спецыялісты. Варта адзначыць, што Беларуская МВС заўсёды была моцнай сваім кадравым складам. Прыкладу прыкладзі. Наш старэйшы па ўзросце інжынер Канстанцін Апанасавіч Якімук працуе ў калектыве з 1964 года, у ліпені яму споўніцца 77 гадоў. Канстанцін Апанасавіч працягнуў час узначальваў лабараторыю выпрабавання трактароў і транспартных сродкаў, ацэнкі бяспечнасці сельскагаспадарчых машын, кантрольна-выпрабавальную. Зараз працягвае выпрабавальную сельскагаспадарчую тэхніку і перадае свой надымае багаты вопыт маладым калегам.

Варта сказаць пра сямейныя дынастыі. У 1975 годзе пасля заканчэння Беларускага інстытута механізацыі сельскай гаспадаркі прыйшоў на Заходнюю МВС старшым навуковым

КЛОПАТ — СПРАВА ЎДЗЯЧНАЯ

— Я думаю, Вы згодны, што пра такі ўнікальны калектыв варта і клапаціцца належным чынам...

— Краўніцтва станцыі, выконваючы Праграму сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на 2011—2015 гады, праводзіла пазнавальнае павышэнне заробатнай платы. За мінулы год сярэдняя зарплата павялічылася на 11,3 працэнта і складала 6 180 170 рублёў. Гэтую палітыку будзем працягваць і надалей.

Разам з прафсаюзным камітэтам шмат робіцца для палепшэння ўмоў працы і ажыццяўлення сацыяльных гарантый для членаў працоўнага калектыву. Асноўныя накірункі такой работы прадугледжаны ў новай рэдакцыі Калектывнага дагавора на 2015—2017 гады. Скажам, летас толькі на набіццё спецадзённага, што вельмі важна як для палявых, так і лабараторных выпрабаванняў, было выдаткавана больш за 68 мільянаў рублёў.

За кошт арганізацыйных 18 чалавек былі забяспечаны птушкамі на курортна-санаторнае лячэнне, а 12 дзяцей адпачылі ў аздарэўленчых лагерах.

У Калектывным дагаворы прадугледжаны шэраг іншых ільгот і заахвочванняў для работнікаў станцыі. У прыватнасці, усе маладыя спецыялісты і шэраг іншых работнікаў, што прыходзяць працаваць на станцыю, у выпадку неабходнасці забяспечваюцца камфортабельным жыллем у нашай гасцініцы па льготных цэнах. Пры гасцініцы адкрыта кавярня «Людміла», дзе ў трох залах агульнай умяшчальнасцю каля 150 пасадачных месцаў можна не толькі папагудаваць ці павячэраць, але і правесці любое мерапрыемства як грамадскае, так і асабістае характару. Да слова скажам, абеды ў кавярні адпускаюцца для работнікаў станцыі за навуны разлік і па Kredytnых картках, альбо іх кошт утрымліваецца з зарплатаў.

Значная ўвага ўдзяляецца культурна-масавай і спартыўнай рабоце. Працуюць дзве спартыўныя залы, адна для гульнявых відаў спорту, а другая, у інтэр'еце, транзажорная. Праводзіцца круглагодная спартакіада сярод структурных падраздзяленняў. Не дзіва, што каманды станцыі рэгулярна удзельнічаюць у раён-

За праверку і ацэнку ўстойлівасці машын на спецыяльным стэндзе адказвае загадчык лабараторыі Юген ПАЛЯШЧУК.

- стэнд для выпрабаванняў і правядзення тэхнічнага агляду палявых штангавых апырскальнікаў на адпаведнасць міжнародным стандартам;
- стэнд для вызначэння эфектыўнасці рабачай тармазной сістэмы сельскагаспадарчых машын і шэраг іншых.

Толькі летас на гэтыя мэты было накіравана больш за 16 мільярд (1) рублёў. А ў рамках рэспубліканскай праграмы па закупцы сучасных ўзораў сельскагаспадарчай тэхнікі для правядзення іх выпрабаванняў і пацвярджэння паказчыкаў ва ўмовах Беларусі, паскарэння праектавання з наступным асваеннем вытворчасці ў арганізацыях Рэспублікі Беларусь з вядучымі сусветнымі вытворцамі закуплены ўзор трактара Case Magnum 340CVX і ўзор самаходнай двухплаточнай церабілі лыну DAEHAN.

Для перааснашчэння ж неспрэчна лабараторыі і аддзелаў куплены: шматканальная сістэма вызначэння шуму і вібрацыі, стэнды для выпрабаванняў распыляльнікаў апырскальнікаў, комплекс абсталявання для вызначэння ступені абароны ад вады і пылу, камбінаваны вільгатамер збожжа, лабараторная сартавальная машына сепаратар збожжавышчальны, камбінаваны рэгістратар тэмпературы ўспышкі нафтапрадуктаў, аналізатар засмечанасці, лічылнік насення, індывідуальны дызметр шуму, прыбор для дыягнастыкі дальных устаноўкаў і гэтак далей.

У выніку належнай тэхнічнай узброенасці калектыву за апошнія два гады выйшаў на даволі сур'ёзны паказчыкі ў рабоце. За 2015 год выпрабавальным цэнтрам былі праведзены 422 выпрабаванні (пазалежыць нават крыху больш — 534) на агульную суму ў 5,5 мільярд рублёў. Прычым больш за палову — сертыфікацыйныя.

НА ДАПАМОГУ ПРЫЙШЛІ КОМПЛЕКСЫ

— У апошнія гады ў сувязі з новымі падыходамі да правядзення выпрабаванняў і пацвярджэння адпаведнасці вамі многае робіцца для перааснашчэння лабараторыі і ад-

Намеснік дырэктара па выпрабаваннях Ігар МАЦЮТА. Дарчы, сямейнай дынастыі Мацюты налічваецца 145 гадоў.

чай адказная, таму эксперты-аўдытары органа, вядучыя спецыялісты станцыі наведваюць профільныя вытворцы сельскагаспадарчай тэхнікі і выпрабавальнага абсталявання, вядучыя выпрабавальныя цэнтры Еўропы, каб пастаянна быць у курсе ўсяго новага і перадавога.

цы сельскагаспадарчых і лесгаспадарчых трактароў і прычэпаў да іх». Як бачыце, усё гэта надзвычай актуальна.

Робота вядзецца актыўна, за ўвесь час выданы 1152 сертыфікаты адпаведнасці (толькі летас — 419 сертыфікатаў адпаведнасці тэхнічным рэгламентам Мытнага саюза). На серыйны выпуск выданы 143 сертыфікаты, з іх 18 — замежным выканаўцам. 276 сертыфікатаў адпаведнасці выдана на парты прадукцыі, у тым ліку на замежную прадукцыю — 225. І праведзена рэгістрацыя 69 дэкларацый аб адпаведнасці. Гэта калі само прадпрыемства-вытворца заяўляе аб высокай якасці сваёй прадукцыі і бярыць на сябе за гэта поўную адказнасць.

Сёння аддзелам сертыфікацыі кіруе Уладзімір Міхайлавіч Бурдыка, які ў свой час унёс значны ўклад у стварэнне службы. Летас Уладзімір Міхайлавіч быў узнагароджаны медалём Еўразійскага эканамічнага саюза за ўклад у стварэнне гэтай міжнароднай супольнасці.

Работа па сертыфікацыі — надзвычайна адна з самых пераможных у нашым калектыве. Ужо праз тры гады малады спецыяліст узначаліў адну з найбольш адказных службаў — лабараторыю выпрабавання збожжаўборачных машын, транспартных і пагрузачных машын, а крыху пазней яму даверылі кантрольна-выпрабавальную лабараторыю. З 1976 па 1981 год быў галоўным інжынерам станцыі. Вярнуўся на пасаду загадчыка кантрольна-выпрабавальнай лабараторыі, а з красавіка 1996 года да выхаду на заслужаны адпачынак загадваў новым і надзвычай, як вы разумееце, складаным аддзелам сертыфікацыі. У цэлым Мікалай Аляксандравіч адпрацаваў на станцыі 49 гадоў. Быў заслужана узнагароджаны ордэнам «Знак Пашаны», медалём Яго жонка Нэла Рыгораўна не адстала ад мужа — працавала на МВС тэхнікам, інспектарам аддзела кадраў у агульнай складанасці 48 гадоў.

І ўжо больш за 30 гадоў працуе на станцыі іх сын, Ігар Мікалаевіч. Зараз ён намеснік дырэктара па выпрабаваннях. А яго жонка Святлана Аляксееўна, заатэхнік, на МВС з 2000 года. І ў суме атрымліваецца, што сям'я Мацюты адпрацавала на станцыі 145 гадоў.

Такія прыклады доблеснага служэння справе і адданасці роднай арганізацыі знайшлі сваё адлюстраванне ў экспазіцыі музея працоўнай славы.

Дрэдакцыі. Шчыра дзякуем за дапамогу ў падрыхтоўцы публікацыі намесніку дырэктара па выпрабаваннях Ігару Мікалаевічу Мацюту, адказнаму за ідэалагічную работу Аляксандру Уладзіміравічу Клімчанка і шэрагу іншых супрацоўнікаў станцыі.

Шануй сваё

«САБРАЦЬ УСЁ, ШТО ЗАКАВАЛАСЯ»

Альбом «Спадчына Беларусі» ўвабраў у сябе сотні здымкаў нашай архітэктуры

На 55-м Нацыянальным конкурсе «Мастацтва кнігі» найлепшымі дызайнерамі кнігі прызнаны Аляксандр Аляксееў і Алег Лукашэвіч. У ліку многіх праектаў творчага дуэта — альбом «Спадчына Беларусі», у якім сабраны фотаздымкі папулярных і малавядомых архітэктурных каштоўнасцяў. Кнігу часта прэзентуюць замежным як своеасабліваю візітку нашай краіны. Работы з гэтай серыі ў свой час выстаўляліся на агароджы сталічнага парку Чалюскінцаў і здзіўлялі гараджан і гасцей горада, даказваючы майстэрства беларускіх дойлідзтваў. Карэспандэнт «Звязды» сустрэлася з фотамастакамі, каб распытаць пра няпросты шлях адлюстравання нашай архітэктуры.

Аляксандр АЛЯКСЕЕЎ і Алег ЛУКАШЭВІЧ.

— Алег, многія ведаюць вас як зорку экрана — першага беларускага журналіста, які акрэдытаваўся на Канскім кінафестывалі. Аляксандр таксама працаваў на тэлебачанні. Распаўядзіце, як пачалі фатаграфаванне архітэктурныя помнікі? Як узнікла такая ідэя?

Алег Лукашэвіч: — Мы з Аляксандрам былі за мяжой і сутыкнуліся з тым, што годнага сувеніра, які б прадстаўляў Беларусь, на той момант не было. Аднойчы ў Парыжы мы зайшлі ў кнігарню і на паліцы, дзе стаялі даведнікі па краінах, вырашылі пашукаць, што ёсць пра Беларусь. У адной вялікай кнізе нашай краіне быў адведзены толькі разварот з фатаграфіяй прыгожага захаду сонца над палескім балотам. Стала крыўдна, што пра нашу зямлю проста нічога не ведаюць. Да таго ж мы ўбачылі ўнікальнае выданне польскага гісторыка, фатографа Рамана Афтаназы «Гісторыя рэзідэнцый на даўніх украінах Рэчы Паспалітай», дзе сабраны ўнікальны матэрыял пра палацы, замкі, сядзібы, якія знаходзіліся на тэрыторыі цяперашняй Беларусі. Афтаназы аб'ездзіў гэтыя рэзідэнцыі да Другой сусветнай вайны і сабраў унікальны фотаматэрыял. Калі мы яго ўбачылі, былі агаломшаныя. Няўжо ў Беларусі было такое багацце?.. Мы склалі першапачатковы спіс усіх аб'ектаў па краіне. Працуючы на той момант у Белтэле-радыёкампаніі, прапанавалі зрабіць маштабны тэлевізійны праект пра архітэктурную спадчыну. За 2 гады ў эфір выйшла 100 серыяў.

50 экзэмпляраў. Нас уганаравалі прэміяй «За духоўнае адраджэнне». А ў СМІ Польшчы нашу кнігу назвалі бестселерам.

— Па якім прынцыпе выбіралі аб'екты для фатаграфавання?

Алег Лукашэвіч: — Мы хацелі паказаць самім беларусам: нашы карані ідуць са старажытнай Полацкай зямлі, дзе чудам да нашых дзён захаваўся царква XII стагоддзя, з унікальнымі фрэскамі, якую пабудавалі па заказе прападобнай Ефрасінні Полацкай. У альбоме ўпершыню былі паказаны ўсе рэгіёны, і для многіх гэтая кніга стала сапраўдным адкрыццём. Нават казалі: «Няўжо гэта — Беларусь?» Мы гэтую кнігу рабілі з вялікай любоўю да Радзімы.

Каб атрымаць жаданы здымак, мы па некалькі разоў ездзілі на адно і тое ж месца і ў дождж, і ў моцныя маразы.

Аляксандр Аляксееў: — Беларусь страціла вельмі шмат. Практычна кожная стагоддзе прыносіла разбурэнне, з тэрыторыі краіны зніклі замкі, палацы, сядзібы, храмы. Калі мы пачыналі свой праект, свядома паставілі задачу сабраць усё, што захаваўся. А гэта дазваляе маштабна расказаць пра гісторыю, традыцыі і культуру.

— Раскажыце, якой убацькаваў вас Беларусь праз прызму камеры?

Аляксандр Аляксееў: — Наша краіна сапраўды прыгожая. Гэтую вялікую спадчыну, якую пакінулі нашы продкі, абавязкова трэба захоўваць, аднаўляць. Прыемна, што адраджанцы комплексны ў Нясвіжы і Міры сёння прымаюць сотні тысяч наведвальнікаў, у тым ліку з-за мяжы. А гэта дазваляе маштабна расказаць пра гісторыю, традыцыі і культуру.

Алег Лукашэвіч: — Здымкі архітэктуры на першы погляд здаюцца простымі. Большасць думае: прыехаў, пстрыкнуў — і гатова. Сёння ў кожнага ёсць фотакамера. Але не ў кожнага атрымліваюцца выдатныя фатаграфіі. Для фатаграфавання

архітэктуры вельмі важнае значэнне мае асветленне, якое можа падкрэсліць дэталі і надаць аб'ём, глыбіню. Каб атрымаць жаданы здымак, мы па некалькі разоў ездзілі на адно і тое ж месца і ў дождж, і ў моцныя маразы.

— Ці ёсць пэўныя адметнасці ў апошняга альбома «Спадчына Беларусі».

Аляксандр Аляксееў: — Новая кніга-альбом ўпершыню выдана на трох мовах: беларускай, рускай і англійскай. Больш яшчэ 400 мастацкіх фотаздымкаў, зробленых у 2014-2015 гадах, даюць уяўленне пра тое, як выглядае архітэктурная спадчына сёння. Да таго ж у кнізе змяшчаны вываы помнікаў, якія мы раней не фатаграфавалі: палацы ў Скаках і Крычаве, Траецкі касцёл у Воўчыне, ратуша ў Магілёве і іншыя. Гэтыя аб'екты былі адноўлены за апошні час. Шырока прадставілі фрэскі Спаса-Ефрасіннеўскай царквы XII стагоддзя ў Полацку, якія таксама былі адкрытыя ў апошнія 2 гады.

— Ваш альбом часам дораць замежным гасцям, каб прадставіць Беларусь. Падзяліцеся самымі запамінальнымі водгукамі. Ці прываблівае наша краіна замежнікаў, і чым?

Алег Лукашэвіч: — Так атрымалася, што першую кнігу мы прэзентавалі ў Італіі ў кастрычніку 2004 года, падчас правядзення дзён культуры Беларусі. Арганізацыяй займалася наша пасольства ў Італіі. І менавіта з італьянскага боку прыйшла прапанова трапіць на агульную аудыенцыю да Папы Рымскага, у канцы якой абмежаванае кола людзей змгло падысці і атрымаць дабраславенне папы. І, вядома, нам выпу ўвёзлі гонар уручыць альбом Яну Паўлу II. А праз некаторы час атрымалі ліст з Дзяржаўнага сакратарыята Ватыкана, накіраваны па дабраславенні папы, у якім выказвалася падзяка за цікавую кнігу «Спадчына Беларусі», ілюстраваную выдатнымі фотаздымкамі. І гэта сапраўды высокая ацэнка нашай работы.

— Вы сфатаграфавалі ўжо многія архітэктурныя каштоўнасці Беларусі. Ці ёсць планы, што будзеце здымаць далей?

Аляксандр Аляксееў: — На нашай выставе «Спадчына Беларусі», якая праходзіць у Нацыянальным гістарычным музеі да 28 лютага, прадстаўлены ўсе кнігі-альбомы праекта, выданыя з 2004 па 2015 год, у тым ліку «Спадчына Беларусі. Скарбы», у якой мы адкрылі нацыянальную скарбніцу. Мы ўпершыню сістэматызавана сабралі найбольш значныя прадметы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, створаныя з каштоўных металаў, якія захаваўся на тэрыторыі сучаснай Беларусі і з'яўляюцца яе нацыянальнымі здаркамі.

Мы далей працуем у гэтай тэме, ёсць пэўныя задумкі і пра іх абавязкова раскажам чытачам «Звязды».

— На выставе, што суправаджае прэзентацыю кнігі, прадстаўлены здымкі нядаўна адрастаўраных аб'ектаў. Яны паранейшаму захоўваюць свой старадаўні каларыт ці бачыцца ў іх адбітак сучаснасці?

Алег Лукашэвіч: — Можна шмат спрачацца пра якасць рэстаўрацыі... Аднак тая вялікая цікавасць да адноўленых помнікаў, якую мы назіраем сёння, сведчыць пра запатрабаванасць менавіта адраджаных комплексаў. Паўмільёна турыстаў — толькі ў Нясвіжы. На нашу думку гэта лепей, чым даць помніку знікнуць. Прыклад: у Радзівіліонтах да нашых часоў захоўваўся цудоўны драўляны палацкі Радзівілаў. Пакуль выліся доўгія дыскусіі аб тым, аднаўляць яго ці не, каму ён належыць, помнік проста знік. І сёння яго нават няма з чаго аднавіць.

— Вы сфатаграфавалі ўжо многія архітэктурныя каштоўнасці Беларусі. Ці ёсць планы, што будзеце здымаць далей?

Аляксандр Аляксееў: — На нашай выставе «Спадчына Беларусі», якая праходзіць у Нацыянальным гістарычным музеі да 28 лютага, прадстаўлены ўсе кнігі-альбомы праекта, выданыя з 2004 па 2015 год, у тым ліку «Спадчына Беларусі. Скарбы», у якой мы адкрылі нацыянальную скарбніцу. Мы ўпершыню сістэматызавана сабралі найбольш значныя прадметы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, створаныя з каштоўных металаў, якія захаваўся на тэрыторыі сучаснай Беларусі і з'яўляюцца яе нацыянальнымі здаркамі.

Мы далей працуем у гэтай тэме, ёсць пэўныя задумкі і пра іх абавязкова раскажам чытачам «Звязды».

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ. nina@zviazda.by

Час сеяць!

ПАЧЫНАЕМ 3 БАКЛАЖАНАЎ

Сеюць баклажаны ў канцы лютага — пачатку сакавіка. Раней гэтага часу, калі нельга забяспечыць дадатковае дасвечванне, брацца за справу неметазгодна. Акрамя таго, заўчасна вырашаная расада да моманту пасадкі ў цяплицю будзе моцна перарослай, што дрэнна адаб'ецца на яе прыжывальнасці. Пры больш раннім пасеве для лепшага развіцця раслін пажадана праводзіць дасвечванне расады. Гэта робіць з такім разлікам, каб светлавы перыяд складаў 12 гадзін у суткі.

расквітаюца семядоля, каб як мага менш траўміраваць. Наогул лепш вырошчваць расаду без пікіроўкі, раскладваючы насенне адразу ў асобныя невялікія (аб'ёмам каля 0,1 л) ёмістасці. З часам сеянцы перасаджаюць у большыя кантэйнеры, аб'ёмам не менш за 0,5 л.

Баклажан мае вялікую плошчу лісця (удвая больш, чым перац), таму не трэба забывацца часта і багата паліваць сеянцы. Патрэба ў вадзе ў раслін у працэсе росту павялічваецца. Паколькі зямля ў невялікіх (асабліва тарфяных) гаршках на яркім сонцы перасыхае вельмі хутка, лепш змяшчаць іх у паддон, у якія па меры неабходнасці даліваць ваду. Аднак вада не павінна застаюцца, гэта можа прывесці да каранёвай гнілі.

Спачатку сеянцам дастаткова тых пажыўных рэчываў, якія знаходзяцца ў расаднай сумесі, але па меры росту раслінам патрабуюцца ўзмоцненае харчаванне, і тут без падкоркам не абійсціся. Лепш не ламаць сабе галаву, змяшчаючы простыя і часта дрэнна растваральныя ўгнаенні, а скарыстаць наўмыслі ў продажы комплекснымі, якія змяшчаюць у патрэбнай прапарцыі ўсе неабходныя раслінам макра- і мікраэлемэнты.

Ужо ў сакавіку раслінам цалкам дастаткова натуральнага асветлення, трэба толькі дапамагчы ім максімальна ўлавіць сонечнае святло. Самая простая парада — трымаць вокны ў чысціні. Можна усталяваць святлоадбівальны экран. Па меры росту гаршкі з расадай расставяюць так, каб лісты не дакарналіся адзін да аднаго. Гэта абавязкова прыём, які варта прымяняць на працягу ўсяго часу вырошчвання расады.

Агульныя патрабаванні да глебы для пасеву баклажанаў: ён павінен быць урадлівым, лёгкім, друзлым і бліжэй да нейтральнага па ўзроўні кіслотнасці.

Скрынчкі або латкі, напоўненыя пажыўнымі глебамі на дзве траціны, добра пралявоць і пакаюць на некаторы час, каб даць зямлі набрацца вільгаці. Затым працякаюць баразенкі глыбінёй 0,5 см і ў іх на адлегласці прыкладна 1 см адзін ад аднаго раскладваюць насенне. Латкі накрываюць шклом або плёнкай, каб не дапусціць падсушвання глебы, і ставяць у цёплае месца (аптымальная тэмпература 25 °С) да з'яўлення ўсходаў.

З працягам першага насення плёнку трэба неадкладна зняць, а ёмістасці з сеянцамі пераставіць у больш прахалоднае і максімальна светлае месца, каб не дапусціць выцягвання расады. Перарослыя сеянцы — кандыдаты на хуткую гібель ад «чорнай ножкі» — аднаго з самых небяспечных захворванняў расады. У першы тыдзень маладым усходам патрэбна тэмпература днём +16 ... +17 °С, ноччу +13 ... +14 °С, такія ўмовы спрыяюць для развіцця каранёвай сістэмы. Затым тэмпературу зноў трэба павысіць да +25 ... +27 °С днём і +13 ... +14 °С ноччу. Розніца ў вельмі дзённай і начной тэмпературе вельмі важная: так ствараецца імітацыя натуральных умоў, і расада загартоўваецца. Пры высадцы ў адкрыты глеба яна адчуе меншы стрэс і лягчэй прыжывецца.

У баклажана цяжка аднаўляецца пашкоджаная каранёвая сістэма, таму пікіроўка (перасадка) сеянцаў трэба праводзіць, як толькі

Варта ўлічыць, што пікіраваць баклажаны, у адрэзненне ад таматаў, не трэба. Не любяць яны гэтага. Так што лепш саджаць кожнае баклажаннае семечка ў асобную кастуці маленькі гаршчок, з наступнай перавалкай у большую ёмістасць, па меры росту расады.

Падрослую расаду трэба паступова прывучаць да свежага паветра — «загартоўваць». Пры тэмпературы 15 °С і вышэй расліны рэкамендуецца выносіць на свежае паветра (але не пад пякучыя прамяні сонца, інакш немінучы апёк лісця), паступова павялічваючы час «прагулкаў».

Гатовая да высаджвання расада павінна дасягаць вышыні 20-25 см, мець 7-8 здаровых лістоў і 1-2 бутоны. У канцы мая расаду высаджваюць на пастаяннае месца ў цяплицю, размяшчаючы на плошчы 1 кв. м не больш за тры-чатыры расліны, бо баклажаны абсалютна не пераносяць зацямнення

Даты

17 ЛЮТАГА

1600 год — у Рыме спалены Джардана Бруна. Вывучаючы творы Мікалая Каперніка, Бруна прыйшоў да высновы, што прыродазнаўчыя ўяўленні царквы памылковыя. Джардана пачынае публічна выступаць у дыспутах па ўсёй Еўропе, імкнучыся выкрэці невучта царкоўнікаў. Вярнуўшыся ў Італію ў 1592 годзе Бруна быў арыштаваны і зняволены ў турму. Падставіў для арышту паслухыла не столькі сама ідэя аб бясконцасці Сусвету і мностве населеных сусвету, колькі сам факт высмейвання асноў веры. Васмігадовае зняволенне не змяніла светапогляду Джардана, катаванні не зламалі яго веру ў слухнасць сваім меркаванням.

1806 год — 210 гадоў таму нарадзіўся (г. Лагойск) Канстанцін Певіч Тышкевіч, беларускі археолаг, гісторык, этнограф. Адзін з заснавальнікаў беларускай археалогіі. Вучыўся ў Полацкім езуіцкім, Забэльскім дамініканскім калегіумах. У 1828 годзе скончыў Віленскі ўніверсітэт. Аўтар работ «Аб курганах у Літве і Заходняй Русі», «Вілія і яе берагі»,

Падзеі

17 ЛЮТАГА

«Гістарычныя звесткі аб старажытных замках, гарадзішчах і курганах у Літве і Русі Літоўскай». З 1836 г. жыў у Лагойску. Стварыў там музей старажытнасцяў, сабраў архіў старажытных рукапісаў, калекцыю мастацкіх твораў і каштоўную бібліятэку, заснаваў ашчадны банк для мяшчан і сялян, цукровы завод, палатняную мануфактуру і інш. У 1861 г. удзельнічаў у рабоце Мінскага губернскага камітэта па сялянскім пытанні. Шмат падарожнічаў па Расіі і замежжы. Быў членам навуковых таварыстваў у Вільні, Кракаве, Маскве, Празе, Парыжы, Лондане. Адзін з заснавальнікаў Віленскага музея старажытнасцяў, член Віленскай археалагічнай камісіі. Даследаваў каля 200 курганоў, гарадзішчаў і замчышчаў у Мінскай губерні, стварыў

Людзі

17 ЛЮТАГА

першыя тапаграфічныя карты гарадзішчаў. Лічыў курганы старажытнымі пахавааннямі, а гарадзішчы — месцамі, дзе праводзіліся розныя абрады. У 1856 г. арганізаваў экспедыцыю па рацэ Вілія, у выніку якой сабраў багаты этнаграфічны матэрыял. Паўла пачатак вывучэнню старажытнага Лагойска, Заслаўя, Астрашчыцкага Гарадка і іншых населеных пунктаў. Памёр у 1868 годзе.

Было сказана

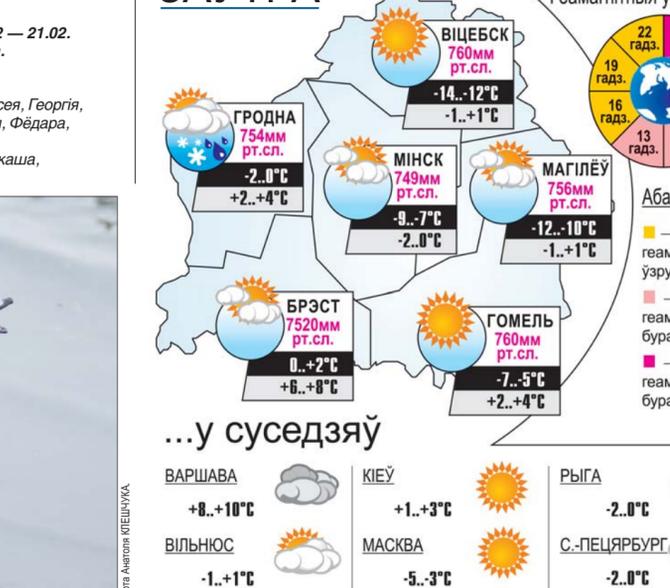
Таіса БОНДАР, паэтэса: *І ад лесу, як выбраў свой лес, Не схавалася ні ў свеце, ні ў смерці: Даняшэ толькі тое, што нёс, — Смечце згадак ці чыстае сэрца.*

СЁННЯ

Table with 4 columns: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дня. Rows for Minsk, Vitebsk, Mогilёў, Grodno, Brest.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

— Падсудны, вы павінны гаварыць праўду, толькі праўду і нічога, акрамя праўды! — Добра, тоўстая жанчына з вусікамі.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. Выдзяляецца — галоўны рэдактар КАРПІКОВІЧ Аляксандр Мікалаевіч. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬІЛА, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВИНА (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СПАНУСЬКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЮШК, Л. ЦИМОШЫЦ (намеснік галоўнага рэдактара). Выдавец — Рэдакцыя-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда». АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: лісьмаў — 287 18 64, падлікі і раскладування — 284 44 04, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аддзяленні для выпуску дзяцімак: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, улесных карэспандэнцьяў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81. http://www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.by, (для зваротаў): zvarot@zviazda.by ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.by Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісьмы. Перадруж матэрыялы, апублікаваныя ў «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адлюстравана ў Рэспубліканскім унітарным прапрадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.108. Індэкс 63850. Зак. № 679. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30 16 лютага 2016 года.